

Vladimir Leustik:

Vzhodni pakt, USE in Slovanska unija

Neposredni pomen vzhodnoevropskega pakta (in drugih, ki se dozorevajo) je vsakomur na očeh. V času, ko kimbrotovonski razisem na vsa usta oznanja svoje revanšne in osvajaalne namene ter s hunsko logiko proglašajo evropski vzhod in jugovzhod za naravno ekspanzijsko ozemlje, čigar »manjvredni« prebivalstvo naj se umakne izvoljenim pasmni, da bo »imel vsak Nemec svojo hišo in svoj košček zemlje« (prim. Adolf Hitler, »Mein Kampf«, II-14); v času, ko gledata na take naklepe ene izmed podpisnic oligarhičnega pakta četvorice dve drugi podpisnici samo z vidika sebičnih stremiljenj po moči — v takem času gorje prizadetim, ako ne bi uredili svojega razmerja drug do drugega in si ne bi ustvarili možnosti, da z varnim hrbtom obrnejo čela v tisto stran, s katere vstaja skupna nevarnost!

Vendar: vzhodni pakt je več nego korak, ki ga je narekovala negotovost položaja. Če pomislimo, da je šlo v tem primeru — izvzemši Rusijo — za države »varovanke«, o katerih so veselele rade naprej vedele, kaj bodo jutri storile in česa ne bodo storile, za predmete nameranih ekspanzij, hegemonij in velikih političnih businessov evropskega zahoda, tedaj spoznamo v sklenitvi pakta znamenje zrele odločnosti in dokaz, da stopa prenikajoče pokolenje mladih in najmlajših držav iz deške neusmerjenosti v moško dobo svoje zgodovine. Reakcija svetovne politične javnosti nam vsak dan potrjuje, da so to znamenje povsod pravilno razumeli. Sporazum malih je velikim nezaželeno razširil možnost, da v bodoče posvetijo svoj dragoceni trud ureditvi razmer v domačih mejah...

Zivahnost, s katero n. pr. Italija brani, da ne bi Avstrija in Madžarska po kakem fatalnem naključju zdrknili v brezno sodelovanja in vzajemne varnosti, ni edino priznanje te zgodovinske zasluge. Ali naši naježeni mejaši se motijo, ko vidijo v tej reči samo praktično stran. Nam, ki se veselimo uspeha, je vsekako v še večje zadoščenje to, da je idealist svetovnega formata, prof. Coudenhove-Kalergi, oznanjevalec Pan-evrope, spoznal v vzhodnem paktu polet ideje in se ob njem inspiriral. Njegova zadnja poslanica, ki jo je objavil pred letošnjim jesenskim zasedanjem DN, očividno kaže, da je skrčil svoja pričakovanja naproti veselim, katerih četrtni pakt mu je jasna afirmacija oligarhično-fašističnega načela, ter obrnil oko na srednje in male države. Pa ne samo to: Coudenhove-Kalergi priporoča le-tim še več podjetnosti in odkritu predlaga, naj vzamejo same organizacijo Evrope v roke. Zakaj — tako pravi — srednje in male države so po številu svojega prebivalstva in svojem geopolitičnem položaju ne le enake veseliam, ampak celo močnejše od njih, če se združijo. Pred idejo nove mednarodne demokracije malih držav bi se morala po njegovem prepričanju umakniti vsaka oligarhična nakana.

Coudenhove-Kalergi deli evropske srednje in male države na dve skupini: 1. države evropskega severa in zahoda (Španija, Portugalska, Holandska, Belgija, Švica, Luksemburg, Danska, Švedska in Norveška), in 2. države evropskega juga in vzhoda (Estonika, Latvija, Litva, Poljska, Rumunija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Avstrija, Madžarska, Grčija, Bolgarija in Albanija). Med tema dvema skupinama stoji Finska, ki je ob enem severna in vzhodna država, na koncu pa Turčija, ki naj se odloči, ali hoče sodelovati v evropski uniji ali ne. Oba bloka bi predstavljala vsak zase močno gospodarsko celoto v pogledu proizvodnje in porabe, oboja bi bila združena po skupni potrebi sebovarne. Zakaj, pravi Coudenhove-Kalergi, državam evropskega severa preti danes (spričo povečane delavnosti pangermanskega rasizma) neposrednejša vojna nevarnost kakor pred nekaj meseci Baltičkim državam, Poljski ali Rumuniji!

»Ta blok dvajsetih evropskih držav«, pravi glasnik Pan-evrope, »bi se mogel oblikovati pod imenom Evropskih združenih držav, ker bi obsegal nekako dve tretjini evropske celine in več ko polovico njenega prebivalstva, med tem ko obsega osem in štirideset držav, ki sestavljajo Ameriške združene države, četrtino Amerike in nekako polovico vseh Amerikanov«. Iz geografskih in političnih razlogov bi mogla imeti ta zveza samo defenzivni značaj, nikakor pa ne ofenzivnega pomena. Coudenhove-Kalergi izrečno poudarja, da naj se Evropske združene države organizirajo mimo in zunaj veselih, organiziranih v paktu četvorice. Šele pozneje bi bilo moči sprejeti tudi druge države, ki bi usvojile osnovne misli konfederacije in pristopile k njenemu paktu.

Coudenhove-Kalergi računa z danimi razmerami in priznava, da bloka dvajsetih držav ni moči ustvariti od danes do jutri. Zato priporoča postopno pot in izpolnjevanje vseh dosedanjih prizadevanj v tem pravcu, kakršna so zlasti organizacija Male antante, Baltika unija, Balkanska unija in pritezanje Avstrije, Madžarske, Španije in skandinavskih držav k sodelovanju. Inicijativa za praktično izvedbo tega zasnutka ponuja Coudenhove-Kalergi najprej Španiji, ker je »največja izmed srednjih in malih evropskih držav« in ker ima »sredi nasprotstev med evropskimi veseliami nekakšen izvenstranski položaj«.

Prvi razlog je treba v toliko popraviti, da je Poljska, druga največja slovanska država, s številom prebivalstva za skoraj štiri milijone duš močnejša od Španije s kolonijami vred. Pa naj že pride izpodbuda s te ali one strani, bodoči raziskovalec začetkov Evropske unije ne bo mogel prezreti dejstva, da so slovanske države — najprej z organizacijo Male antante in nedavno tega z vzhodnim paktom — dejansko že dale impulz, postavile zgled in razumljivo izrekle vabilo za širšo združitve evropskih nacij. O taki združitvi, v kateri bi bili »bratje vsi narodi«, so sanjali naši največji duhovi, in samo pangermanska zloba in anglosaški strah za Indijo sta mogla podtikati vseslovanski ideji drugačen kakor konstruktiven in mirotvoren pomen. Dokler pa niso sledovi tega podtikanja in omalovaževanja Slovanstva popolnoma izbrisani iz zahodnoevropske miselnosti, toliko časa ne moremo pristopiti k uresničenju Evropske unije drugače kakor s premišljenimi koraki na trdna tla in začasnimi omejitvami, ki jih narekuje sedanja nerazdružljivost mednarodnih odnošajev; to je — v etapah. Priznanje slovanskih držav kot enakovrednih in enako važnih članic evropske družine na žalost še ni povsod dovolj odkritosrčno, da ne bi morali biti Slovani tudi danes in jutri sebi in drug drugemu najbližji. Ustvaritev zveze slovanskih držav postaja torej v sedanjih dobi paktov iz utopije pereča naloga, ki razmere in dogodki sami terjajo njeno rešitev. V Slovanski uniji vidi naša evropska in človečanska zavest naravni, najkrajši prehod iz jalove razdrobljenosti v rodovitno solidarnost vseh.

O smotrni obliki take slovanske zveze so že mnogi pisali. Manj poučenega bralca utegne zanimati, da je avtor enega izmed najbolj stvarnih načrtov naš rojak dr. Jože Goričar, bivši avstrijski diplomat, med svetovno vojno pa eden tistih, ki so v ameriški javnosti z vso poštrevnostjo in velikim uspehom neurtuljivo delali za jugoslovansko in občo slovansko stvar. Načrt dr. Goričarja je izšel v njegovi ephalni knjigi »The Inside Story of Austro-German Intrigue, or How the World War was brought about« (New York, 1920, razprodano) kot XV. poglavje: »The United States of Slavia (A Prerequisite for a United States of Europe)«, v brošuri »Prvi Slovanski Kongres v Americi r. 1920« in v praški »Politiki« istega leta. Pisec, izvrsten poznavalec svetovnega gospodarstva, posebno pa gospodarstva v slovanskih državah in Ameriki, stoji v svojih izjavanjih na strogo realnih tleh, daleč od mistike čuvstvenega vseslovanstva. Kakor da bi bil previdel današnji razvoj stvari, se naslanja po eni strani na postulat evropske unije (»Ako zahodne nacije: Nemčija, Francija, Italija in pred vsemi Velika Britanija odkritosrčno želijo evropskega in svetovnega miru, bodo z vsem srcem podpre načrt Slovanskih združenih držav kot podlago za Združene države Evrope«), po drugi pa na dobro premišljeno gospodarske vidike. »Slovanska gospodarska unija«, kakor si jo zamišlja dr. Goričar, naj nastane iz treh velikih kulturnih in gospodarskih federacij: 1. Zahodne ali kratko Slovanske federacije, obsegajoče Poljsko in Češkoslovaško, 2. Južnoslovanske ali Balkanske federacije, obsegajoče Jugoslavijo in Bolgarijo, 3. Vzhodnoslovanske ali Ruske federacije, obsegajoče ozemlja Nove Rusije, to je, Belorusije, Ukrajino ali Malorusijo, Velikorusijo s Sibirijo, Baltske države, Kavkaz in rusko srednjo Azijo. Članicam teh federacij, spojenim z najtesnejšimi gospodarskimi vezmi, bi bilo na voljo, da ob soglasju drugih članic sodelujejo s sosednjimi državami, to je, z Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo, Grčijo in Albanijo, ako se ne bi le-te rajši organizirale v podobne gospodarske enote. Iz kulturne in gospodarske enote Slovanstva se naravno lahko razvije politična enota, to je, Unija slovanskih držav, ki bi bila s svojimi močnimi jamstvi za trajno pomirjenje toll ogromnega kosa zemeljske površine sterber svetovnega miru.

V vsem ostalem priporoča avtor kar najtesnejše sodelovanje Slovanske unije z Ameriko. Amerikanizem, to je tvorna, optimistična življenjska filozofija, ki se je porodila v Združenih državah iz najboljših idej raznih civilizacij, prinesenih od priseljencev z vseh koncev sveta, bi moral po njegovem prepričanju obroditi na tleh Slovanske unije bogate sadove. Amerika s pravilnico razvitim sestavom svojih prometnih zvez in sredstev, s svojo podjetnostjo in tvorno močjo, naj bi bila združenemu Slovanstvu zgled in izpodbuda, kakor naj bi se tudi politično življenje nove unije uredilo po zgledu ameriške demokracije. Kakor bi bila Amerika s svojo industrijo prva poklicana k delu pri obnovi slovanskih držav, tako bi imeli i ona i Slovanska unija od nadaljnega sodelovanja na področjih poljedelstva, industrije in vzajemne izmenjave proizvodov in sirovin največjo korist — vse to v blagor sveta, ki bi ga ta miroljubna vzajemnost dveh velikih demokracij, obsegajočih ogromno večino

1) »Notranja zgodovina avstrijsko-nemške spletke, ali Kako so zanetili svetovno vojno«. — »Slovanske združene države — pogoj za ustanovitve Evropskih združenih držav«. — Iz te znamenite knjige objavimo doglednem času nekaj najzanimivejših odlomkov.

civiliziranega človeštva, na vekomaj rešila najhujšega: lakote in vojne.

Ta načrt ni ostal v avtorjevi misli. Ob koncu svetovne vojne ga je po Wilsonovem prijatelju colonelu Houseu predložil predsedniku Združenih držav, tako da je bil s celotnim rokopisom Goričarjeve knjige vred važen del gradiva, na katero se je opiral veliki odvjetnik Slovanov pri mirovni pogodbi in pozneje. Na žalost razmere leta 1919. še niso bile zrele za uresničenje toli širokega zasnutka.

Pravi pomen gesla, kakršno je Slovanska unija, torej svetu ne more biti neznan. Takisto ne more nihče trditi, da bi šlo v tem vprašanju za nevažen drobec človeštva. In vendar so se vsa prizadevanja za konsolidacijo Evrope dolgo časa ogibala najkrajše poti: vzeti za podlago utrjenje in organizacijo tistega dela naše celine, okoli katerega se že stoletja razbesnevajo vsi pohlepi, ki niso v skladu z idejo evropske solidarnosti. Dejstvo, da se prof. Coudenhove-Kalergi v svojem najnovejšem manifestu približuje tej pravi smeri, je toliko bolj razveseljivo, ker prihaja obenem z vsemi drugimi, nesorazmerno bližjimi znamenji na političnem nebu, ki kažejo, da nastaja v vzhodnem in jugovzhodnem koncu Evrope jasna varnost in trajnega miru. Ta jasna ni samo pogoj za napredovanje vseslovanskih in vseevropskih idej, ampak tudi prva rahla zarja njihove kedajšnje zmage.

Po razrepu bolgarske zemljedske zveze

Sofija, 24. oktobra.

Kar se je moralo pričakovati, se je tudi v resnici zgodilo: bolgarska narodna zemljedska zveza se je na kongresu, ki se je vršil v Sofiji v ponedeljek in torek, razcepila in namestu enotnega kongresa zemljedelcev iz »Vrabcia 1«, kakor se navadno imenuje vladna zemljedska zveza, sta se vršila dva kongresa. Oni del zveze, ki je ostal zvest aktivnim zemljedelskim ministrom Gičevu, Dimovu in Muravjevu, je zboroval na »Junakovem« telovadišču, ostali del, ki se je odcepil pod vodstvom podpredsednika narodnega sobranja Nikole Zaharijeva in dosedanjega upravitelja »Vrabcia 1«, Stojela Stefanova, pa v mestni kazini.

Če bi se moč struj merila po številu udeležnikov obeh kongresov, bi se moralo priznati, da so bili »gičevci«, kakor se imenujejo pristajali ministrov, v velikem premočju, ker je bilo udeležnikov na »Junakovem« telovadišču okoli 12.000, dočim je bilo v mestni kazini le nekaj 4000 zborovalcev. Toda dejanski sta si bili obe skupini skoraj enako močni že v ponedeljek, a v torek, po novem prestopu precejšnjega števila »gičevcev« k nasprotnikom, je bila službena »zveza« že gotovo šibkejša. Je namreč neutajljivo dejstvo, ki je tudi dalo neposredni povod za razcep, da je vse namreč »gičevskega« kongresa udeleževalo skoraj 5000 dninarjev, kar pomeni težko kršenje stranknega statuta, in da so bili s pismenim ukazom poklicani na kongres vsi uradniki in uslužbenci vseh treh zemljedelskih ministrstev, kar je ravno tako proti pravilom stranke. Toda Gičev si je samo na tak način mogel zagotoviti večino na kongresu, pa je tako razbil zvezo.

Razumljivo je, da se je na kongresu »gičevcev« izreko zaupanje ministru, zemljedelskemu poslanskemu klubu in glavne mu odboru, iz katerega so izkjučili voditelje nezadovoljnih bivšega ministra Georgija Jordanova, Stojela Stefanova in Nikole Zaharijeva. Na njihova mesta so bili izvoljeni Asen Stambolijski, sin Aleksandra Stambolijskega, Hristo Colakov in Stefan Daskalov. Kongres je zahteval večjo udeležbo za zemljedele v vladni narodnega bloka, čije delovanje, izvzemši seveda zemljedske ministre, se je ostro obsojalo. Kar se tiče vnanje politike, se je kongres izrekel za prijateljstvo z vsemi sosedi, oddaljenjšimi in bližjimi. Petka Ninova, predstavnica plevenskega okrožja, ki je v torek izjavil na kongresu, da ta kongres ni pravi, temveč da je pravi oni, ki se vrši v mestni kazini pod predsedništvom Zaharijeva, so brezobzirno odstranili s kongresa in je odšlo z njim precej zborovalcev. Kongres se je zaključil z manifestacijo po mestnih ulicah.

Na drugem kongresu v mestni kazini se je predvsem ugotovilo, da se »gičevskega« kongresa udeležuje ogromno število neupravičenih, pri čemer je prišlo do burnih demonstracij proti Gičevu in njegovima ministrskima tovarišema. Neposilno navdušenje pa je izzvala 80letna vдова bivšega ministra Canka Bakalova, soustanoviteljica zemljedske zveze, ki je pozivala zborovalce na častno in pošteno delo v družbi z emigranti, bivšimi tovariši Aleksandra Stambolijskega. Silno ostro se je nato ocejenovalo delovanje zemljedelskih ministrov in so se vsi govorniki izražali ob splošnem odobravanju za združenje z zemljedelsko zvezo »Aleksander Stambolijski«. In je značilno, da so bili najolj navdušeni za to združenje predstavniki obmejnih okrožij. Sprejela se je enodušno cela vrsta resolucij, v katerih se obsoja današnja vladna politika in delovanje zemljedelskih ministrov, zahteva nova narodna vlada, priporočajo za vnanjo politiko načela in smernice Aleksandra Stambolijskega in izraža želja po zedinjenju vseh zemljedelskih zvez proti »gičevski«. Izvolil se je glavni odbor, ki se bo jutri konstituiral. Izvoljeni so med drugimi Nikola Zaharijev, Stojan Omarčevski, Stojil Stefanov, Boris Bumarov, Georgij Stojilov.

Tako je torej zemljedska zveza »Vrabcia 1« razcepilna in se more že danes reči, da službena zveza z ministri Gičevim, Dimovim in Muravjevim že daleč nima več za seboj večine bolgarskega poljedelskega ljudstva. Zveza »Aleksander Stambolijski«, ki ji stoji na čelu bivši najožji sodruzniki Aleksandra Stambolijskega, bivši emigranti Atanasev, Obor, Stojanov in Kosta Todorov, je itak že pritegnila k sebi velik del naroda, a sedaj se ji brez dvoma pridružijo še sedanji opozicijski kongresniki z Nikolo Zaharijevim in njegovimi tovariši, kakor se ji je pridružil že prej Georgij Jordanov. Ta razcep in zedinjenje bo imelo gotovo značilne posledice tudi v narodnem sobranju. Prve volitve, če ne bo prej kakega pomembnega dogodka, pa zedinijo brez dvoma ves poljedelski bolgarski narod zopet pod staro zastavo Aleksandra Stambolijskega.

Zahteve gostilničarjev

Resolucije, sprejete na gostilničarskem kongresu v Beogradu, zahtevajo pred vsem davčne olajšave in pospeševanje gostilničarskega stanu

Beograd, 26. oktobra. P. Kongres hotelierjev in gostilničarjev iz vse države, ki se je večeraj vršil v Beogradu, je sprejel naslednje resolucije:

- 1.) Glede trošarine naj se v prvi vrsti reši načelno vprašanje, ali naj se vino in žganje smatra kot predmeta, ki spadata pod trošarino. V kolikor se smatra kot taka, naj se določi, da plača trošarino za vsako količino vina in žganja oni, ki ga sam popije, ali pa naj se trošarina sploh ukine; nadalje naj se trošarina na vino in žganje ugotovi in plača pri proizvodnji za vse proizvedene količine. Pijačo sme prodajati na malo samo gostilničar, ki ima redno dovoljenje v smislu obrtnega zakona.
- 2.) Odpri naj se dvojno in trojno obdavečje od strani občin ter ukinejo občinske trošarine in uvoznine, kjer so uvedene.
- 3.) Izpremeni naj se tarfna postavka 34 odst. 3 zakona o takсах ter se v tem pogledu gostilničarji izenačijo s trgovci in obrtniki.
- 4.) Nepravilno plačevanje časasnih taksa, pavšalov, trošarin itd. naj se ne kaznuje ter vse doslej izrečene kazni odpišejo.
- 5.) Banovine naj vrnejo donar, ki so ga izterjale po starem trošarinskem zakonu na račun banovinske trošarine za vino in žganje, ki je bilo v skladiščih ob uveljavljenju zakona o trošarini in ki je bilo izvoženo izven države.
- 6.) Ker je sedaj veljavni obrtni zakon zelo pomaljkiv in nezadosten v pogledu zaščite gostilničarskih interesov, se zahteva nujno uveljavljenje posebnega zakona o gostilničarstvu in turizmu.
- 7.) Odmera davkov naj se vrši po pravilnem kriteriju, pri čemer naj se upoštevajo realne dejanske razmere posameznih davkonoševalcev, zlasti pa njihova plačilna sposobnost. Pri tem naj se vodi poseben račun o turističnih in klimatskih krajih, kjer traja tujska sezona samo par mesecev na leto.
- 8.) Revidirajo naj se predlogi davčnih uprav za odmero letošnje pridobitne s sodelovanjem zastopnikov gospodarskih strokovnih organizacij ter znižajo na lanske višine.
- 9.) V davčne odbore in vse komisije, v katerih se razpravlja o davčnih zadevah in ostalih dajatvah gostilničarskega stanu, naj se obvezno pozivajo k sodelovanju kot enakopravni člani v sklepanju tudi zastopniki obveznih gostilničarskih organizacij.
- 10.) Črtajo naj se vsi zaostali davki gostilničarskega stanu do vstetega 1. 1932, kakor je bilo to v posameznih primerih že storjeno.
- 11.) Zaostali davki in dajatve gostilničarjev naj se izterjujejo z največjo obzirnostjo in sicer v času boljših poslov ter ne preko zime.
- 12.) Najstrožje naj se prepovedo: a) preganjanje nepravilnosti pri izvrševanju gostilničarskega dela v kakršnikoli obliki.
- 13.) Prepove naj se kuhanje in prajanje hrane ter oddajanje sob v našem po zasebnih hišah vsakomur, ki nima rešene gostilničarskega dovoljenja.
- 14.) Odvzame naj se dovoljenje za prenečevanje in oddajanje sob v našem tudi

onim, ki nimajo več kakor štiri sobe, ako imajo slabo opremo in prostora.

- 15.) Prodajanje vina in žganja naj se vrši strogo v mejah zakona in dovolj prodaja lastnega proizvoda samo siromašnim vlogarščikom, ki so sanji pridelovalci, nikakor pa ne potom drugih oseb in izven kraja, kjer je bilo vino pridelano.
- 16.) Izda naj se pojasnilo k § 76 točk 10 obrtnega zakona, da se kot hlano delo smatra samo tedaj, ako se oddajata stanovanje in hrana, ali samo stanovanje ali sama hrana, največ eni osebi ali trem osebam za najmanjšo dobo enega meseca in sicer samo osebam, ki biva jo stalno v dotičnem kraju.
- 17.) Pivovarim naj se prepove točenje piva v steklenicah izven kraja lastne produkcije.
- 18.) Osnujejo naj se kreditne ustanove za konvertiranje in konsolidacijo sedanjih zasebnih dolgov gostilničarskih in sličnih obrti. S to konsolidacijo naj bi se kratkoročni dolgovi pretvorili v dolgoročne ter določila enotna in minimalna obrestna mera.
- 19.) Vse ustanove, ki se bavijo s pospeševanjem turizma, bi morale imeti v svojih odborih zastopnike gostilničarskih organizacij in k vsem konferencam ter razpravam, ki se tičejo turizma, naj bi se pozivali tudi zastopniki gostilničarskih organizacij.
- 20.) Za vsa država naj se določi znižanje taksa za tuje, ki naj bodo minimalne, ki pa naj jih občine in mesta ne odrejajo po svoji uvidenosti in ki naj služijo samo v turistične namene.
- 21.) Uvede naj se velika propaganda v državi in inozemstvu za posest naših turističnih in klimatskih krajev tudi v zimski sezoni, za kar naj se najdejo nova pota ter poveča sodelovanje s turističnimi čintiteli v inozemstvu.
- 22.) Ministrstvo za promet naj dovolji posebne olajšave s velikimi popusti za vožnjo na železnicah in parnikih v vrhu posejanja naših kopališč in zdravilišč, in sicer z veljavnostjo od sobote do ponedeljka za tkrv. weekend izlete.
- 23.) Avtorski honorarji naj se zahtevajo edino le od glasbenikov in nikakor ne od lastnikov gostilničarske obrti, razen tega pa naj bodo zmerni.
- 24.) Okrožni uradi za zavarovanje delavcev naj vzamejo za podlago prispevka samo vsoto, ki jo določi delodajalec s delojemalcem. Sprejemati morajo brezpogovorno v članstvo tudi ženske osebe katerekoli gostilničarske obrti in uvedejo naj način plačevanja prispevkov z znamkami, kakor velja to za plačevanje uslužbenkega davka.
- 25.) Temeljito naj se revidirajo in znižajo vse takse, ki jih plačujejo gostilničarji, ter ukinejo policijske takse za nadzorovanje koncertov in ostalih zabavnih prireditelj. Zniža naj se cena električne razsvetljave in vode, ki se porablja v gostilničarski obrti, na višino, kakor jo plačuje industrija.
- 26.) Revidirajo naj se zakon o nabavljalnih in konzumnih zadržkih ter jim prepove prodajanje nečlanom, obenem pa ukinejo olajšave, ki jih imajo za prevoz in pri plačevanju davkov.

Politika pri pogrebu

Poročali smo že, da je v noči od petka na soboto nastal pri posestniku in gostilničarju Fr. Gorjancu v Britofu pri Kranju usoden požar, ki je zahteval tudi človeško žrtev. V izvrševanju svojega vzvišenega, prostovolj. samaritanskega dela, se je prvi načelnik gasilskega društva v Britofu, tesar Josip Pičman, med gašenjem požara tako hudo ponesrečil, da je v ponedeljek podlegel težki poškodbi. Tragična smrt vrliga gasilca je globoko pretresla in sam njegove samaritanske tovariše, temveč sploh vse ljudi daleč naokrog, ker pač znajo ceniti plemenito in vzvišeno poslanstvo gasilcev.

V sredo je Josip Pičman ob veliki udeležbi ljudstva nastopil svojo zadnjo pot. Domači gasilci in kranjska gasilska župa so tvorili častno spremstvo in prihlela je tudi godba gasilskega društva iz Senčurja, da izrazi s svojimi žalostinkami bolest nad izgubo mladega in vzornega gasilskega načelnika.

A kako presenečenje! Og. župnik in kaplan sta kljub intervenciji posebne gasilske deputacije in kapelnika godbe v župnišću odločno prepovedala sodelovanje senčurske godbe pri pogrebu in izjavila, da se v nasprotnem primeru cerkveni pogreb sploh ne bo vršil. O. župnik je obenem poslal gasilskemu društvu v Britofu pismo naslednje vsebine:

»Slišim, da misli senčurska gasilska godba igrati danes pri pogrebu. Sporočam, da ima ta godba od škofijstva prepovedano nastopati pri cerkvenih opravilih. Vzemite to na znanje, sicer se cerkveni pogreb ne more vršiti toliko časa, dokler bi bila godba pričujoča. Župni urad Predlosje, 25. oktobra 1933. Ign. Zupanc l. r., župnik.«

Ali gasilec, ki je žrtvoval svoje življenje bližnjemu v pomoč in bogu v čast res ni vreden, da bi mu smel njegovi stanovski tovariši izraziti po svojih zmognostih zadnjo čast? Ali so že tudi pogrebi združeni s politiko? Narod zahteva pojasnila!

Povratek Nj. Vel. kralja v Beograd

Beograd, 26. oktobra. p. Ob 5. popoldne se je vrnil v Beograd iz N.ške banje Nj. VI. kralj.

Seja vlade

Beograd, 26. oktobra. AA. Od 9. do 12. se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika vlade dr. Milana Srškića.

Iz šolske službe

Beograd, 26. oktobra. p. Za učitelja v St. Janžu je imenovan Boris Debevec. — Upokojen je šolski upravitelj v Ljubnem Fran Humer.

Odlikovanje čl. javnih delavcev

Beograd, 26. oktobra. AA. Odlikovani so z redom Jugoslovanske krone I. stopnje dr. Karel Baxa, primator Prage, s redom sv. Save III. stopnje dr. Vladimir Pišček, podpredsednik finančnega odbora centralne socialne zavarovalnice in Pragi Jaroslav Cihak, ravnatelj zavarovalne banke »Continental« iz Prage, ga. Emilija Baxa, soproga dr. Karla Baxe, primatorja Prage, inž. Jožef N. Nedved, višji svetnik ministrstva za javna dela v Pragi, Ferdinand Brejhi, višji svetnik finančnega ministrstva v Pragi, Bedžah Horak, svetnik ministrstva za socialno politiko in Pragi, inž. arh. Nikola Dobrovič in Pragi, Hugo Pavocvič, ravnatelj zavarovalnice »Rimione Adriačica«, dosedanjí mnogoletni predsednik kuratorija jugoslovanske kolegije, in Antonin Prhlik, višji svetnik prosvetnega ministrstva v Pragi.

Eksplozija v zagrebski elektrarni

Zagreb, 26. oktobra, n. Danes ob 1.37 je prišlo do eksplozije v tukajšnji električni centrali. Eksplozirala je cev, v kateri je bila para. Pritisk je vrget strojnika Florjana Horvatića v steno in je obležel na mestu vrtev. K sreči medtem v oddelku ni bilo drugih delavcev. Zaradi eksplozije je ostalo mesto dobri dve uri brez električnega toka. Industrijska podjetja so morala ustaviti svoje obrate. V mestu se je razširila z veliko naglico govorica, da je vsa električna centrala uničena. Zanimivo je, da je prav tedaj zasedal odbor za mestno elektriko pod vodstvom župana. Ko je bil obveščen o nesreči, je odšel takoj na kraj nesreče.

Nesreča jugoslovanskega parnika

Rim, 26. oktobra. AA. Jugoslovanski tovorni parnik »Ljubica Markovića« je na vožnji iz Gruža na Malto s tovorom lesa nasedel blizu Otranta. Parnik je last brodarja Markovića iz Splita, ima 953 brutto registrskih ton in 1400 ton nosilnosti. Zgradili so ga l. 1892.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, mestoma deževno, nekoliko bolj toplo. — Situacija večerajšnja dne: Pritisk se poveča padel za 3 do 6 mm. Temperature so v Primorju padle za 1 do 5 stopinj. V višje ležečih krajih so ostale nespremenjene, v ostalih delih države so narasle za 1 do 5 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za petek: Večinoma oblačno in deževno, od časa do časa mogoče razjasnitev, padec temperature. Kljub nevarnosti viharjev mogoče najprej še precej mirno.

Razprava je končana — sodba bo izrečena v torek

Državni tožilec terja tri obsodbe na smrt Izjemni razlogi za naknadno sodbo Tehtne podrobnosti razprave

Po celodnevem in celonočnem vsestranskem pretehtavanju velikega zločina je večeraj zjutraj ob pol 6. zaključil predsednik velikega senata novomeškega g. dr. Josip Kavčič razpravo proti bratoma Malijem in Mariji Golmajerjevi. Ob tem je sporočil, da bo sodba izrečena v torek 29. t. m. popoldne ob pol 16. uri.

Zelo redko se pripeti, da ne bi sodišče izreklo kazenske sodbe takoj po zaključni razpravi oziroma po posvetovanju. Skoro vedno je postopanje tako, da razglasi predsednik oziroma sodnik počinec sodbo takoj po posvetovanju, oziroma po zaključni razpravi, in sicer tako, da prečita sodbeni izrek, to je bistveni del sodbe z uporabljenimi zakonitimi odredbami vred, do-

čim razloge sodbe objavi le v kratkem. Če pa se sodba ne more izreči istega dne po zaključni razpravi, se sme napovedati razglasitev sodbe tudi v treh dneh po zaključni razpravi. Le izjemoma dovoljuje kazenski postopnik še daljši rok, in sicer osmih dni za razglasitev sodbe. Zato pa morajo biti podani prav tehtni razlogi, ki se pojavijo kot rečeno izredno redko kdaj. Vse te določbe vsebujeja §§ 288. in 289. kazenskega postopnika.

Da se je sedaj sodišče poslužilo tega izjemnega določila kazenskega postopnika, morajo biti dani prav posebni razlogi, ki so zadeva sodišča in za katere bo zvedela morda javnost šele ob razglasu sodbe — ali pa sploh ne.

Devetnajst ran z nožem

Novo mesto, 26. oktobra

V nadaljevanju razprave sinoči ob 23. so bile najprej prečitane izpovedi prič, ki se povabijo na razpravo niso odzvale. Tako prič Franc Rakovec izpoveduje, da sicer pozna Golmajerjevo, da pa se zanjo ni nikdar zanimal, niti kdajkoli z njo govoril o poroki ali o ljubezni, ker mu ni nikoli posebno ugajala. Kaj drugega pa on sploh ne ve povedati. — Marija Malijeva, mati oboženih bratov, je podala v preiskavi daljšo izjavo. Ker pa ima po zakonu pravico odpovedati se pričevanju, se njeno pričevanje ni prečitalo.

Andrej Mali in Amalija Anžlovarjeva na dan poroke 24. januarja 1932. v št. Vidu pri Stični.

Z veliko pozornostjo je vsa dvorana sledila čitanju mnenja izvelencev dr. Dereanija in dr. Fedrana, ki sta takoj po umoru ugotovila poškodbe, ki jih je dobila pokojna Amalija. Poročilo izvedencev ugotavlja, da je bila pokojna Amalija lepo razvita in srednje dobro rejna. Poročilo navaja naslednje poškodbe:

1. Na levi strani vratu 2 do 3,5 cm široko rano, ki sega od jabolka do prvega vratnega vretenca in je 20 cm dolga ter do 5 cm globoka. Vse mišičevje do vratnega vretenca je presekan. Sklepa se, da je bi-

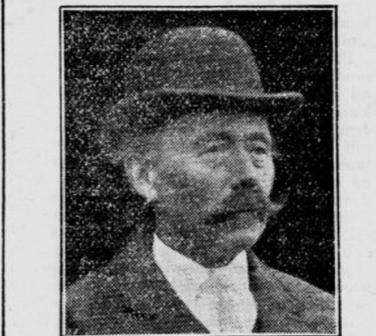
2. Na obrazu je 7 cm dolga rana, ki gre posevno od zgoraj navzdol.
 3. Pod levim ustnim kotom proti bradi je 4 cm dolga rana.
 4. Na začetku brade, 1 cm pod ravno črto, je 4 mm dolg vbod.
 5. Pod desnim ustnim kotom je 2,5 cm dolga rana.
 6. Na desnem licu pol cm pod spodnjim uhljem je vbod z nožem.
 7. Na desni strani vratu, pod desnim ušesom, sta dve rani, dolgi po 5 cm.
 8. 1 cm višje proti tilniku je 2 cm dolg posevno vrez.
 9. Na to rano je navpična rana.
 10. Od palca na desni roki je po dlani 7 cm dolga rana, tako da je vse mišičevje prerezano.
 11. Na isti roki je 2,5 cm dolg vrez.
 12. Na desnem zapestju je nepravilno omejeno odrezana koža.
 13. V sredi leve podlakti je 6 cm dolga rana.
 14. Od notranjega konca te rane je 8 cm dolga rana.
 15. Na levem palcu je noht odrezan z mesom vred v širini 7 mm.
 16. Od spodnjega dela lakti je pol okrogla 2 cm dolga rana.
 17. Med drugim in tretjim členkom je odrezana koža.
 18. Nad levim mezincom je 3 cm dolg posevno vrez.
 19. Na notranji strani levega kolena je dolga praska.
- Poročilo dalje ugotavlja, da umorjena še ni bila v blagoslovljenem stanju. Slednjič ugotovljena izvedenca, da je smrt zaradi izkrvavitve nastopila takoj in da bi bila tudi vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Vse ostale rane razen glavne niso v zvezi z nastopom smrti in se smatrajo za lahke poškodbe. Glavna rana je bila izvršena z izredno veliko močjo.

Sosed Pevec opisuje usodno jutro

Nato je bila prečitana izpoved prič Anžlovarjevih sosedov Ignaca Pevca, župana pri Sv. Roku, ki je izjavil:

— Tisto noč je baš otrok nekaj jokal in sem vstal. Opazil sem na cesti avto in sem po luči sklepal, da stoji na cesti proti Radohovi vasi. Kmalu nato sem se spet vlegel, toda nisem zaspal. Bilo je morda kakih 5 minut po 3. uri, ko začujem vpitje pri Anžlovarjevih. Takoj sem vstal in pogledal skozi okno. Tedaj sem opazil dva moža, enega na cesti pri Anžlovarjevih, drugega pa na cesti na vzhodnem koncu hiše. Slednji je bil manjše, prvi pa večje postave. Mislil sem sprva, da sta to Anžlovar in Andrej Mali, toda tedaj je dekla zaklicala, da so roparji. Naglo sem stopil po samokres in odklenil psa z verige. Pes se je zagnal proti koncu hiše in pričel lajati. Iz tega sem sklepal, da ona dva možka še nista odšla. Nato sem odprl večna vrata in oddal na cesto tri strele. Četrta strel se ni sprožil. Šel sem nato k Anžlovarjevim. Večna vrata so bila še zaprta. Odprl mi jih je Andrej Mali, ki je bil v veži. Na moje vprašanje mi je pojasnil, da so bili v hiši roparji in takoj je pristavil, da ne ve kaj je z ženo. Poval sem ga, naj gre z menoj pogledat. Njegova žena je ležala na postelji, prav tako kakor pozneje, ko je prišla komisija. Bila je še topla. Trepalnice je imela zaprte. Jaz sem jo škropil z vodo po obrazu. Hotel sem jo poskopiti tudi po prsni in sem zato odkril oedejo, s katero je bila pokrita preko vratu. Tedaj sem opazil na vratu grozno zevajočo rano in še več drugih ran po životu. Bil sem takoj prepričan, da ni več pomoči. Kljub temu pa sem skočil domov in takoj poslal svojega hlapca s kolešom po orožnike in duhovnika. Nato sem se vrnil nazaj k Anžlovarjevim. Mali je bil tedaj spet v pritličju. Povedal mi je, da je njegova žena mrtva in je nato bruhal v

jok. Pred menoj je odšel v prvo nadstropje v spalnico in ko sem vstopil, sem našel njega in starega Anžlovarja. Klečala sta pred posteljo umorjene in oba sta krčevito plakala. Jaz sem se odstranil in stopil v pritličje, kjer sem čakal na prihod duhovnika in orožnikov. Ko so prišli, sem šel z

Anton Anžlovar, oče pokojne Amalije

njimi in jim pokazal tudi lino, skozi katero naj bi bili po izjavi Andreja prišli razbojniki. Tam sem našel uro, o kateri se je pozneje dognalo, da je Andrejeva last. — Kar se razmer pri Anžlovarjevih tiče, sem kot sosed sodil, da so med Malijem Andrejem in njegovo ženo vladale dobre razmere. Pokojna Amalija je bila še prejšnje nedelje pri ženi in ji je rekla, da je v zakonu srečna. Nikdar nisem opazil, da bi vladala pri njih kaka nesoglasja. Mali je bil dosti doma in ni zahajal v družbo. Večkrat pa je bil na Gorenjskem. Četudi je bil v preiskovalnem zaporu, nismo dvomili o njegovi nedolžnosti. Končno dostavljam,

Posnetek Anžlovarjeve domačije v vasi Sv. Rok pri St. Vidu v jutru po umoru: levtva je še pristavljena k lini... V sobi na levi zgoraj je spala mala Anka, v nasprotni sobi pa je bila Malka umorjena.

da sem tisto jutro po umoru opozoril Andreja, naj se obleče, ker je imel na sebi samo hlače.

Predsednik Andreju Maliju: »Iz te izpovedi priče je razvidno, da je bila žena pokrita z oedejo tako, da se rane niso videle. Kdo jo je pokril?«

Andrej: »Tega pa ne vem.«

— Pevec je šel z vami in vi ste rekli, da ne veste, kaj je z ženo. Sai ste vendar bili pri njej.

— Mislil, da je Pevec pozneje prišel.

— Torej ne veste, kdo je ženo pokril z oedejo?

— Tega ne vem.

O Golmajerjevi

Nato so bile prečitane izpovedi onih prič, na katere se je skliceval Anton Mali, glede svoje trditve, da se mu je Golmajerjeva vdala.

Andrej Likar z Golnika je izpovedal, da je res bil tisto popoldne skupaj z Jernejem Dolencem in Ivanom Kalanom pri Bukovi apnenici. Tam so videli, kako sta Anton Mali in obožena Marija Golmajerjeva zavila proti gozdu. Vsi trije so se nasmehnil, češ: saj vemo, za kaj gre. Bili so prepričani, da sta tam občevala, toda z gotovostjo tega seveda ne morejo trditi, ker

Tihotapska smrtna obsodba

Sledilo je čitanje gradiva, nanašajočega se na zagonetno smrt Janeza Stareta, ki še vse do danes ni pojasnjena in ki jo obožnica prav tako pripisuje Malijevima. V tem pogledu je najznačilnejša izpoved pokojnikove žene Franciške Staretove, ki pravi:

— Moj mož se je bavil s tihotapstvom in je bil obsojen na leto dni. Takrat sem trčela z otroki veliko pomanjkanje in moja edina želja je bila, da bi se mož po prestani kazni posvetil poštenemu delu. Nekaj časa se je res držal doma, potem pa je nekega dne izjavil, da gre les nakladat na Dolenjsko. Od takrat sem bila vedno v skrbeh zanj. Dne 3. junija 1927 nisem vedela, kje je. Takrat me je dočela presenetila pošta, naj pridem v Križce, kjer bo čakal voznik, da me popelje k njemu. Res sem našla na označenem kraju voznika, v katerem sem sedaj spoznala po fotografiji obožena Antona Malija. Z velikim strahom sem se odpejala z njim. Povedel me je na Malijev dom. Tam je vse, kar sem videla, vzbudilo pri meni nezaupanje, zlasti sumljivo se mi je pa zdelo ponašanje njegove sestre Ivanke in imela sem vtis, da je hotela z laskanjem in ljubikanjem prikleniti mojega moža na to tihotapsko družbo. Ko sem šla k počitku, mi je mož na moje očitke rekel, naj bom tiho, ker imajo 70 kg saharina in da je večji del tega njegova last. Obetal si je s tem lep zaslužek. Od nedelje do ponedeljka sem ostala na Malijevem domu. V ponedeljek je šel moj mož ob 4. zjutraj z doma. Jaz sem spala v I. nadstropju. V tem času sem se zbudila in slišala iz pritličja, kako je mož udaril po mizi in se pridušal. S strahom sem šla v pritličje. Tam sem našla v veliki sobi zbrane vse Malijeve. Ko sem stopila v sobo, je planila k meni Malijeva mati in me takoj rinila iz sobe. Bala sem se za moža, ker sem videla, da je zelo razburjen. Sklepala sem, da se je moralo nekaj posebnega zgoditi. Okrog 9. zjutraj mi je povedal mož in nato tudi ostali Malijevi, zakaj so bili tako razburjeni. Jaz sem namreč zelo jokala, zato so me hoteli potolažiti. Pripovedovali so mi, da so imeli saharin hranjen pri nekem kmetu. Ko so šli to jutro ponj, da bi ga peljali kupcem, za kar je moj mož že najel avtotakšija, pa saharina niso več našli. Okrog 10. dopoldne je prišel sel in mi rekel, da me kliče oče. Ko sem šla doli, sem našla v kuhinji vse tri Malijeve. Tedaj je eden izmed Malijevih rekel: »Kdor je to storil, ta bo drago plačal! Pokazal je na mojega moža in rekel:

„Ti boš mrtev!“

In nato še proti svojemu bratu: »Pa tudi ti!« — Kmalu po odhodu sem rekla možu, da bi šla v Kranj. Začela sva se spravljati. Sedaj pa je Malijeva mati začela mojega moža na vse načine zadrževati, češ da je nevarna pot itd. Odšla sem proti Medvodam. Še isti dan je prišel Malijev brat k očetu mojega moža in mu povedal, da se je njegov sin, to je moj mož, nad njegovo hišo ustrelil.

Vest o moževi smrti sem dobila v torek zjutraj v Ljubljani. Nato sem odpotovala z bratom mojega moža k Malijevim in od tam odšla na pokopališče, kjer je brat pregledal rano na prsni pokojnega moža in takoj rekel, da se moj mož na ta način ni mogel sam ustreliti. Malijevi so rekli, da jih je moj mož še na koljenih prosil odpuščenja zaradi tega, kar je naredil, in je naročil, naj to isto njegovo sporočilo tudi njegovega očetu in njegovemu sinu, nato pa da je potegnil revolver in se ustrelil.

— Meni, nadaljuje priča svoje navedbe, se je to izpovedovanje videlo zelo čudno, kajti če bi bil moj mož na zvit način sam odnesel saharin, bi se mogel opravičiti pri Malijevih in tako ne bi imel nikakega povoda za ustrelitev. Če pa so drugi odnesli saharin, je imel moj mož še manj povoda, da bi šel v smrt. Malijevi fantje so se takrat naravnost izogibali vsakega razgovora z menoj. Pogreba se je udeležil samo stari Mali, katerega je sestra mojega moža še vprašala, zakaj njegovi sinovi, ki so bili prijatelji mojega moža, niso prišli na pogreb. Malijeva mati je pozneje dejala, da zato ne, ker jim je bilo tako hudo. Na moje zahtevo, naj Malijevi vrnejo moževe stvari, so mi dali samo 70 Din in njegovo uro, vse drugo so si pridržali. Samokres, ki so ga našli pri njem, so izročili sodišču. Ko je to izvedel Andrej, je šel k mojemu

Skrivnost pranja:
ALBUS terpentinovo milo

Ju nihče izmed njih pri tem ni videl. Oni so šli po cesti naprej, dočim sta ona dva odšla stran. Priča odločno zanikuje, da bi bil kdaj rekel Antonu Maliju, da ga je Golmajerjeva »dobro zdelala«.

Tudi ostali dve pričji Jernej Dolenc in Ivan Kalan izpovedujeta isto. Kalan še dodaja, da je res dražil Antona zaradi dekleta in da mu je takrat Anton priznal, da je bila to Golmajerjeva ter se je še pobahal, da lahko dobi od nje, kar hoče, tudi denarja, kolikor hoče.

Bolezen

Predsednik je nato prečital pričevanje dr. Franceta Viranta iz Ljubljane, pri katerem se je Andrej Mali zdravil. Priča je izjavil, da se je Andrej prvič oglasil pri njem 12. avgusta 1930 zaradi nekega izpuščaja na telesu. Jeseni 1929 je imel baje sumljivo rano. Zdravnik je ugotovil recidivno lues drage stopnje. Poznejša krvna preiskava je po daljšem zdravljenju pokazala znatno izboljšanje. Končne ozdravitve pa zdravnik ni mogel ugotoviti, ker Andrej Mali po 20. aprilu 1931 ni več prišel v ordinacijo.

— Andrej, kaj pravite sedaj na to?

— Gospod predsednik! On (zdravnik) meni ni rekel, da je to spolna bolezen. Meni je samo dejal, naj pridem čez osem dni.

Pri nadaljnjem izpraševanju je Andrej priznal, da je hodil takrat vsak ponedeljek k preiskavi, naposled pa je to opustil, misleč, da ni več potrebno.

Strah pred maščevalnostjo

Predsednik pojasnjuje, da so tudi druge pričje povedale, da je bil Stare tisti večer pred smrtjo prav dobre volje in da ni kazal prav nobene poptosti in ničesar, kar bi govorilo za samomor. Citajoč nadaljnje spise je predsednik naglasil, da si ljudje v Malijevih ne upajo nič povedati, ker se bojijo, da jih ubijejo ali da se drugače nad njimi maščujejo. Enaka so poročila tudi župnijskega urada in občine. Obe pravita, da ne moreta vsega povedati. Orožniki pravijo, da je popolnoma verjetno, da so Malijevi umorili Stareta in pridržali denar zase. Kazensko postopanje, ki je teklo v tej stvari, je bilo od ljubljanskega državnega tožilstva zaradi pomanjkanja dokazov ustavljeno.

Ko je predsednik vprašal obožena Andreja Malija, kaj pravi na vse to, je Andrej, kakor že prej v preiskavi, znova zanikal, da bi imel s smrtjo Stareta kakršnokoli zvezo.

Zagovornik Andreja Malija dr. Vašič je nato stavil predlog, da bi se prečitala tudi izpoved 9 letne Anice Hrovatove, ki je bila v sobi poleg Malijeve, ko je bila njegova žena umorjena. Predsednik pa ga je opozoril na to, da je bila Anica nečakinja Amalije in zato zahtevni ne more ugoditi.

Hiša, ki jo je zidal Andrej Mali na Golniku

Razprava po polnoči

O polnoči je bil kratek odmor. Med odmorom je prišel v dvorano oče obožena Marije Golmajerjeve in jokaje objel svojo hčer, ki je sedela na drugi zatočni klopi. Pazniki so ga kmalu nato odpravili ob hčerke. Prihod očeta je oboženko še bolj potrl in je pozneje ves čas po tistem jokala.

Ko se je razprava nadaljevala, so prečitali poročilo o lokalnem ogledu, ki opisuje, v kakem položaju so našli umorjenko in kako je bil sploh položaj v hiši. Med drugim je bilo prečitano tudi prva izpoved Andreja Malija, ki je bil takrat zasilan kot prič. Svojo izpoved je prikrojil za svojo alibi in osumil druge ljudi dejanja. Osvoda orožništva v št. Vidu pravi, da je

bila takoj od početka tudi na Gorenjskem, da ni nihče drugi umoril Amalije kakor Andrej Mali sam s kakim pomočnikom.

Na predlog državnega tožila je bilo nato prečitano tudi pismo, ki ga je pisal Andrej Mali domov iz preiskovalnega zapora. Tu sporoča, da bo šel na tuje in da se ne namerava več vrniti na svoj dom. Tudi je pisal bratu, naj nikar ne zida več.

Na vprašanje predsednika Andrej pojasni, da se ni hotel vrniti domov zaradi sramote. Brat je nameraval zidati novo hišo, toda on mu je odsvetoval, ker lahko prevzame njegovo novo hišo na Golniku.

Poročilo ljubljanske policije o odnosih med Golmajerjevo ter med bratom Andrejem in Antonom Malijem pravi, da je javno mnenje na Golniku to, da je morala Marija Golmajerjeva aktivno sodelovati pri izvrševanju umora. Golmajerjeva je bila obenem ljubezniva tudi z Antonom, da bi lažje dosegla svoj cilj. Najbrž mu je tudi dala denar.

Na vprašanje predsednika zavrača Golmajerjeva to trditve in izjavlja, da vztraja pri svoji izpovedi, da ni imela s Tonetom nikakega razmerja. Tudi mu ni dajala denarja, temveč samo na posodo, kakor je že povedala.

Še en zločin

Zelo značilen je dalje dopis, ki ga je pisal sodišču trgovec Edo Dolenc iz Kranja. Dolenc ima v svojem lovišču štiri lovske kočve, v katere je bilo že večkrat vlomljeno, ne da bi mogli vlomilce izslediti. V noči na 17. februarja 1924 je njegova lovska kočva na Kopišču pogorela. Orožniki so pozneje našli pri Karlu Maliju predmete, ki so izginjili iz te kočve. Pocižer niso mogli dokazati. Ta Karol Mali sicer res ni v sorodu z Andrejem, vendar se je z njim stalno družil. Njegova žena je večkrat zatrdila, da se bo dala ločiti od njega, kar dopušča, da se v njegovi hiši, kamor stalno zahajajo Malijevi, dogajajo take lumparije. V zimi leta 1928, pa so našli to žensko oblačeno v eni izmed Dolencovih lovskih koč. Ljudje govore, da so tudi to obesili Malijevi, ki so jo izvabili v kočvo, da bi jo odstranili kot neprijetno pričjo njihovih tajnih zadev.

Najboljša sodba o Anžlovarjevih

Predsednik je nato pregledal po spisih, kdaj so bili oboženi aretirani. Antona Malija so prijeli 28. aprila 1933 točno popoldne, Andreja 31. aprila ob 9. dopoldne, Marijo Golmajerjevo pa 1. maja ob 14.

Orožniška postaja št. Vid pri Stični poroča o domačih razmerah pri Anžlovarjevih: Takoj v uvodu poudarja, da so Anžlovarjevi ugledni, varčni in pobožni ljudje. Pokojna Amalija je bila naravnost vzor deklet, kot žena dobra in zvesta. Že drugi teden po poroki je začel mož ženo sovražiti in jo je zbadal od vsaki priliki. Mati Marija Anžlovarjeva je ponovno rekla, da jo bo še uničil. Zanjče čase je bila Amalija popolnoma potrtja, ker je bil mož na vsako besedo takoj surav z njo. Proti Anžlovarjem se je kazal dobrega in vdanega, drugače je bil pa vedno čisto zase. Žena je bila z njim skrajno dobra, seznavala mu je čevlje, vedno lepo oblačila in skrbela zanj kakor za otroka. On je bil vedno vase zaprt in javno so ljudje go-

Mati Marija Anžlovarjeva

umorjena Amalija malo pred svojo smrtjo rekla možu Andreju, naj ji da brisačo.

Predsednik Andreju: »Kaj veste o tem?«

Oboženec: »To sem lim menda res pravilo (orožnikom, op. por.).«

— Ali je ona še kaj govorila, ali je sploh kaj rekla?

— Mislil, da sem to jaz pravil v razburjenosti. Ne vem, ali je žena kaj rekla in ali sem ji dal brisačo.

Zelo značilna in zanimiva so pisma o glasu, na katerem so bili po poročilih župnijskih in občinskih uradov vsi trije oboženci. Občinski urad pri Sv. Križu poroča, da so bile gospodarske razmere pri Malijevih v glavnem dobre. Andrej Mali se je izučil za čevljarja. Toda zadnja leta je le malo delal in se je vrgel na tihotapstvo. Bil je na glasu kot delomržen človek.

Orožništvo v Tržiču poroča, da je lastnica posestva po moževi smrti mati Marija Malijeva. Posestvo obsega 50 do 60 oravov ter je vredno 250.000 Din. Dolga je na posestvu 46.000 Din. V ostalem se smatrajo Malijevi za dobro situirane. Vseh družinskih članov je 11. Razen treh sinov so vsi oženjeni izven doma. Andrej je bil v šoli priden, toda učil se je slabo. Potem se je učil čevljarstva in po končanem učenju je delal pri svojem bratu. Sicer pa ni bil nikdar stalen. Malo je pomagal pri domačem delu, vedno pa je hodil lepo oblečen in je imel dovolj denarja, ki si ga je pridobil z verižništvom in tihotapstvom. Bil je tudi večkrat kaznovan. Pri sosedih v splošnem ni bil priljubljen. Ko se je poročil, je dobil od doma kompletno pohištvo. Hišo, ki jo je zidal na Golniku, so financirali starši njegove žene. Splošna govorica pa je

Volitve v Delavsko zbornico

Podrobni rezultati na obratnih voližjih, ločeni po splošni in nameščenski skupini, so naslednji:

VOLISČE:	ŠTEVILO ODDANIH GLASOV			
	splošne skupine		nameščenske skupine	
Glasovnica:	modra rdeča	bela	modra rdeča	bela zel.
Breg pri Ptuj, »Petovica«	53	112	3	—
Celje-cinkarna	43	236	16	2
Dolnja Lendava, Našička, tvornica tanina	18	63	2	1
Duplica-Kamnik, Remec & Comp.	9	78	55	2
Gaberje, Celje, Westen	13	562	71	20
Goričane, Združ. papirnice	15	33	91	7
Guštanj-Ravne, jeklarne	82	120	19	2
Hrastnik, kemična tovarna in steklarna	77	611	110	14
Hrastnik, premogovnik	95	368	28	38
Huda Jama, premogovnik	160	14	97	20
Javornik, KID	96	374	125	—
Jarše ind. plat. izd.	81	17	76	—
Jesenice, KID	172	661	184	118
Kamnik, »Titan«	183	27	46	—
Kočevje, Tekstilna in Tekstilna tovarna	202	92	271	15
Količevo, Bonač, tov. lepenke	125	23	32	7
Košaki pri Mar. Derwuschek	13	30	—	—
Kranj, Jugobruna	63	285	123	32
Kranj, Sempert	55	155	1	9
Krmelj, rudnik	86	45	35	15
Kropa, želj. in žel. obrt. zadr.	2	3	127	—
Leše-Prevalje, rud.	12	128	2	5
Liboje, rud. in kem. ind.	106	188	7	11
Litija, tekstilna tovarna Mauthner	205	106	176	11
Ljubljana, Električna cestna železnica	81	76	5	8
» Jugoslov. tiskarna	3	27	192	—
» Kemična, Moste	9	85	45	3
» Pivovarna Union	15	117	4	26
» Tobačna tovarna	74	345	268	16
» Strojne tovarne in livarne	38	139	10	11
» Saturnus, Moste	14	369	15	5
Maribor, Braun in Ehrlich	71	175	2	2
» Doctor in drug	195	314	13	21
» Hutter in drug	36	259	4	2
» Thoma Karl	19	136	6	2
» Zelenka & Comp.	102	131	8	6
Mežica (svinč. rud. in red. vol. obč. Mežica)	83	440	24	56
Polzela, tovarna pleten	3	163	12	5
Rogaška Slatina - Sv. Križ steklarna	6	161	1	3
Rogaška Slatina - zdravilišče	120	10	27	4
Ruše, tovarna za dušik	27	225	5	36
Senovo, rudnik	60	53	—	10
Sladka gora, tvornica lepenke	53	63	49	1
Šoštanj, tvornica Woechnagz	—	286	6	—
Štore, železarna in šamotovarna	6	241	15	9
Št. Pavel pri Preb., tekst. tov. Mauthner	98	141	24	16
Št. Vid nad Lj., Beer Hibernik & Comp.	46	43	55	8
Tezno pri Mariboru, Kovina	12	87	2	1
Trbovlje, Cement. tov. Hauk in zun. obrat	266	103	43	55
Trbovlje, Rudnik I.	300	133	29	17
» Rudnik II.	424	158	32	16
» Rudnik III.	421	115	23	27
Tržič, Glanz, Gass.	79	306	514	19
» Peko	26	39	180	10
Velenje, rudnik	127	118	18	28
Vevče, Združene papirnice	85	129	229	42
Zagorje, r. T. P. D.	111	315	62	28

Izid pismenega glasovanja pri volitvah v Delavsko zbornico je naslednji:

splošna skupina	ŠTEVILO ODDANIH GLASOV			
	Glasovnica modra rdeča		bela	
nameščenska skupina	modra rdeča	bela	modra rdeča	bela zel.
spornih	1045	662	663	—
Neveljavnih skupno 135. Vseh glasov je bilo pismeno oddanih 2743.	8	4	10	—

Ali si že obnovil članarino Vodnikovim družbi?

Uradni podatki notranjega ministrstva o izidu občinskih volitev

Z volitvami 15. oktobra v občinah dravske, zetske in vardarske banovine so bile končane občinske volitve po novem zakonu o občinah po vsej državi. Splošni volilni izid je po podatkih ministrstva za notranje zadeve naslednji:

Banovina	Občina	Štev. kandidat. list				Skupno število vpisanih volivcev	Oddanih glasov	%	Oddanih je bilo glasov za				Občinskih uprav so dobile											
		JNS	sporazumne	neopredeljene	opozicijske				JNS	Sporazumne liste	Neopredeljene	Opozicija	JNS	Sporazumne liste	Neopredeljene	Opozicija								
		Skupaj	%	Skupaj	%				Skupaj	%	Skupaj	%	Skupaj	%	Skupaj	%	Skupaj	%						
Vrbaska	162	257	—	—	34	252.077	159.684	63.3	143.374	89.8	—	—	—	—	16.310	10.2	149	91.9	—	—	—	13	8.1	
Moravska	766	1.514	—	—	62	369.357	284.681	77.07	274.675	96.48	—	—	—	—	10.006	3.52	761	99.35	—	—	—	5	0.65	
Dunavska	796	1.477	—	—	83	544.627	371.826	68.3	353.334	95.0	—	—	—	—	18.492	5.0	760	95.5	—	—	—	36	4.5	
Savska	517	717	98	7	90	642.615	352.026	54.78	318.420	90.46	14.616	4.15	919	0.26	18.071	5.13	465	99.9	35	6.8	—	17	8.3	
Primorska	97	150	—	—	22	209.122	116.796	55.9	105.734	90.5	—	—	—	—	11.062	9.5	94	96.9	—	—	—	3	3.1	
Drinska	438	796	1	1	146	351.020	259.842	74.0	228.254	87.8	280	0.1	271	0.1	31.077	12.0	399	91.1	1	0.2	1	0.2	37	8.5
Vardarska	440	1.084	—	—	23	354.242	246.976	69.72	240.463	97.36	—	—	4.705	1.91	1.808	0.73	433	98.4	—	—	5	1.1	2	0.5
Dravska	368	426	61	—	210	275.126	188.025	68.34	126.231	67.14	10.516	5.59	—	—	51.278	27.27	292	79.35	20	5.43	—	56	15.22	
Zetska	274	543	—	—	42	216.119	159.985	74.03	150.441	94.03	—	—	—	—	9.544	5.97	263	96.0	—	—	—	11	4	
Skupaj	3.858	6.964	160	31	635	3.214.305	2.139.881	66.57	1.940.926	90.70	25.412	1.19	5.895	0.28	167.648	7.83	3616	93.73	56	1.45	6	0.15	180	4.67

KULTURNI PREGLED

O začetkih političnega ilirizma

Če izvzamemo dr. B. Vošnjaka »Ustavo in upravo ilirskih dežel« in dr. Prijatelja studijo »Slovensčina pod Napoleonom«, ki sta izšla pred vojno, so najpomembnejši spisi o Napoleonovi Iliriji nastali šele po prevratu. Zadnjih 15 let nam je prineslo večje število temeljnih razprav o tem razdobju naše narodne zgodovine, dobi, čije značaj in pomen sta postala jasnejša šele v svobodni domovini. Omenjam zlasti spise dr. Polca, dr. Kidriča, dr. Melite Pivec-Stelč, dr. Tavzesa, dr. Mala i. dr. Navedenim se pridružuje mladi zgodovinar dr. Fran Zwitter, čigar spis »Les origines de l'Ilyrie politique et la création des Provinces Illyriennes« je izšel po objavi v pariškem »Le Monde Slave« kot samostojna knjižica (92 strani v 8°).

Pisec obravnava, kakor je videti že iz naslova, dva časovno ločena problema: začetke političnega ilirizma v preteklosti in postanek ilirskih provinc. Njegova razprava združuje in ponekod nevidno izsledke dosedanjih proučevanj, odpira pa tudi nove vidike. Spira se je zgoščeno, vzlic temu pa je dovolj pregledna in vsebinsko prav bogata. Po nji bo z veseljem segel vsak prijatelj domače zgodovine.

V ospredju razprave dr. Zwitterja stoji vprašanje, ali je na postanek ilirskih dežel

vplivala kakšna nacionalna ideologija? Uvodno razpravlja avtor o ilirizmu pred francosko revolucijo. Pri Srbih, Hrvatih in Slovencih je imelo prvo prebujenje narodne zavesti dokaj različno izhodišče, vendar je za te in za one značilno to, da se ta zavest pojavlja na jezikovni podlagi. Toda nova zavest jezikovne posebnosti dejansko ni popolnoma nov pojav v naši zgodovini, ker se je že dolgo pred tem oglašilo v zavesti južni Slovanov občutek slovenske jezikovne skupnosti. »V obeh srednjega veka so vsi Slovani govorili isti jezik; odtod poteka pri nekaterih kronistih, potovalcih in drugih izobraženih ljudeh njihovo slovensko nacionalno čustvo.« Toda zavest slovenske enote je bila zgolj zadeva učenjakov in ni imela nikakršne politične važnosti. A tudi učenjaki so videli v tem samo zgodovinski pojav, ki mu niso pripisovali pomena za sedanjost in bodočnost. Vsekar se je ilirizem pojavljal že za časa renesanse, ko je prvič dobil oni smisel, čigar pozni, a najmočnejši izraz imamo v Napoleonovi Iliriji. Nekateri Dalmatinski zgodovinarji 15. in 16. stoletja so videli v Iliriji prvotno domovino vseh Slovanov in so proglasili za Slovane stare Ilirce in druge predmiljanske prebivalce balkanskega polotoka. Mavro Orbini (1601) je štel med Ilirce Hrvate, Sr-

be in Bolgare. Juraj Križanić pa je l. 1654. uvrstil sem še Slovence. Tudi srbohrvaški književni jezik, čigar prvi literarni utemeljitelj je bil po raziskovanjih prof. Murka jezuit Bartolomej Kašić (1575—1650), ki je prvi rabil štokavščino, so najčesteje imenovali »ilirski«. Dr. Zwitter kaže, kako različno se je ta naziv uporabljal v literaturi do konca 18. stoletja, vendar pa pod njim živo tli zavest južnoslovenske in slovenske skupnosti. Pisec sklepa, da se je nacionalno-kulturna zavest pojavljala že pred francosko revolucijo, postala pa je mnogo jačja, ko je revolucija proglasila idejo narodne suverenosti.

V drugem poglavju razpravlja dr. Zwitter podrobno o odnosu med revolucijo in ilirskim nacionalizmom. Kaže, kakšne odmeve je revolucija našla v naših deželah, kjer so že reforme Jožefa II. zrahljale tla in zapustile sprejemljivost za nove ideje in prenosove. Najbolj je francoska revolucija odmevala v Dalmaciji, zlasti še v majhni dubrovniški republik. Avtor opisuje izčrpan razvoj dogodkov okrog l. 1797 in odkriva v nekaterih posameznih pojavih sledove francoske revolucije in duševno pripravljeno nekaj daljnovidnih ljudi za nacionalno pomembne dogodke, ki so se bližali z Napoleonovimi zmagami. Ob koncu tega poglavja sklepa: »Tik pred francosko okupacijo Dalmacije je bilo pri Srbih nacionalno-revolucionarno gibanje z maksimalnim programom: ustanovitev slovensko-srbske države. Ta program je postal zelo važen za rusko in francosko politiko poznejše dobe, imel pa je kakor vse gibanje,

docela srbski, ne ilirski značaj. Pri Hrvatih in Slovencih so bili med izobraženci pristaši revolucije, med njimi tudi nekateri nacionalisti. V Dalmaciji so imeli celo nekaj stikov s Francozi. Dubrovnik je bil važna točka v odnosih Francije z temi »slavnanoljubci.« Vse to kaže, da je politični ilirizem obstajal že pred Napoleonovo Ilirijo, a ni smel priti do vidnega izraza.

V tretjem poglavju se dr. Zwitter obširno bavi s položajem, ki je nastopil za del Slovenskega juga po požornem miru dne 26. decembra 1805 in ga premetruva z zrelišča: ali so Francozi in z njimi dalmatinski slavnanoljubi videli v slavizmu in v dalmatinskem ilirstvu politični činitelj, kvas politične nacionalnosti? Tu zlasti raziskuje stališče Rusije in nje simpatije do srbskega načrta, s katerim je hotela paralizirati Napoleonove težnje na balkanskem polotoku. Tu poglavje je najobširnejše in najtehtnejše; tu avtor izčrpano obravnava vse pojave, ki označujejo kulturno-nacionalne odnose Francozov do »Ilircev« in »Ilircev« do Francozov ter prihaja k sklepu, da Francozi sicer niso hoteli z Ilirijo ustvariti nacionalne države, vendar so za okupacijo tako postopali, da so pospeševali narodno prebujenje v naših državah. Velika važnost, ki jo pripisujemo njegovemu vladanju v Iliriji, je tedaj utemeljena tudi glede na razvoj narodnega čustvovanja in na razčiščenje medsebojnih narodno-kulturnih odnosov na slovenskem jugu. Francoska revolucija, sklepa avtor, pomeni novo epoho v zgodovini nacionalne ideje v Evropi: ona si je dala aktivno in revolu-

cionarno obliko, pod katero jo danes poznamo. Izmed Jugoslovanov so Srbi prvi razumeli svobodo v nacionalnem smislu. Za ilirizem in do neke mere za narodno idejo pri Hrvatih in Slovencih sploh, pa pomeni napoleonska Ilirija začetek nove dobe. Narodno čustvovanje ilircev, ki je bilo dotlej pasivno, je zdaj privrkat stopilo v politiko, res da zelo negotovno in le kot epizoda, vendar pa ta epizoda ni bila brez pomena za bodočnost...

Razprava dr. Zwitterja pomeni lep donešek k naši zgodovini in jo lahko samo priporočamo pozornosti izobraženih čitateljev.*

* Knjiga »Les origines de l'Ilyrie politique« se dobiva v vseh večjih knjigarnah.

Levstikov zbornik

(Uredila Janes Logar in Anton Ocvirk, Izdal in založil »Slavistični klub« na univerzi v Ljubljani. — Ljubljana, 1933.)

Polno priznanje zaslužni dejanje akademike mladine, da se je sama lotila tudi izdaje te publikacije. Ta doslej edinstveni korak v slovenski literarnozgodovinski vedi priča, da slovenski ljubljanski univerze resno pomajajo svoje poslanstvo. Posvetilo zbornika »svojemu profesorju dr. Ivanu Prijatelju« pa odkriva učitelja in prijateljskega mentorja mladine, ki nadaljuje njegovo globoko raziskavanje naše novejša literarne zgodovine.

Na prvem mestu je objavljena disertacija dr. Anton Ocvirka: Levstikov duševni

Če kadilke in kadilci

nočejo, da bi jim zobje potemneli, jim pomaga pri tem samo redna dnevna nega z ODOL zobno pasto. ODOL zobna pasta prepreči zobno naslago, obarvanje zob in neprijeten vonj iz ust.

ODOL

zobna pasta

ima veliko čistilno moč zaradi svojih obilnih koloidnih sestavin. Zobovje očisti temeljito ter odpravi vsak neprijeten vonj, vsa barvila in vso nesnago.

Radio

Petek, 27. oktobra.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Jadransko morje (dr. Bohinec). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Cas, plošče. — 18: O zgodovini verstva. — 18.30: Konferenca dela v Zenevi. — 19: Sokoletvo. — 19.30: Sarajevo in Hercegovina (Aljančič). — 20: Prenos iz Uniona: Koncert o priliki 15letnice češkoslovaške republike. — 22.30: Cas, poročila, plošče.

BEOGRAD 16: Lahka godba. — 20: Koncert kvarteta. — 20.35: Klavirske skladbe. — 21.15: Arije. — Ciganska kapela. — Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.15: Godba za ples. — PRAGA 19.40: Smetana: Češka pesem. — 20.15: Slavosten koncert. — 21.30: Igra. — BRNO 19.40: Program iz Prage. — VARŠAVA 18.20: Lahka godba. — 20.15: Sim-

foničen koncert. — 22.50: Plesna muzika. — DUNAJ 11.30: Orkestralni koncert. — 15.35: Mladinski koncert. — 17.30: Arije in pesmi. — 19: Operetna glasba. — 21.45: Klavirski koncert. — 22.45: Godba za ples. — BERLIN 20.05: Narodne pesmi. — 21: Pri izdelovalcu violon. — Prenos plesne muzike. — KÖNIGSBERG 20.10: Humor na ploščah. — 20.50: Orkestralni koncert. — 22.20: Novi plesi. — MÜHLACKER 20.35: Večer lahke glasbe. — 23: Violinski koncert. — 24: Nočni koncert iz Frankfurta. — BUDIMPESTA 19.30: Prenos opere »Tannhäuser« iz gledališča. — 23.15: Jazz in ciganska godba. — RIM 17.15: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.15: Orkester. — 21.15: Veseloigra. — 22.30: Plesna glasba.

Sobota, 28. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Cas, plošče. — 18: Plošče, stanje cest. — 18.30: Zabavno predavanje. — 19: Ljudski nauk o dobrem in zlu. — 19.30: Zunanjepolitični pregled. — 20:

Plesna glasba, radio - orkestra. — 20.30: Plošče. — 21: Kvartet »Glasbene Matice« poje zdravice in napitnice, ves saksophon solo (g. Ziberl). — 22: Cas, poročila, radio jazz.

BEOGRAD 16: Češke pesmi. — 16.30: Orkester. — 19: Violinski koncert. — 20: Prenos iz Prage. — Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Orkester balalajk. — 20.15: Večer lahke glasbe. — 21.45: Godba za ples. — PRAGA 20.05: Prenos simfoničnega koncerta. — 22.15: Vojaška godba. — BRNO 20.05: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Orkestralni koncert češke glasbe. — 22.15: Violinski in klavirski koncert. — 23.05: Plesna muzika. — DUNAJ 12: Orkester. — 15.40: Zborovsko petje. — 19: Glasba v Schubertovi dobi. — 20.20: Veseloigra. — 22.50: Plesna glasba na ploščah. — BERLIN 20.05: Slike z Rena. — KÖNIGSBERG 21.10: Zabaven program. — 23.10: Plesna glasba iz Monakovega. — MÜHLACKER 20.10: Mešan program. — 24: Nočni koncert. —

Naši kraji in ljudje

Epidemija griže na Dolenjskem

Šest mrtvih na 20 bolnikov — Novih obolenj ni pričakovati

Ljubljana, 26. oktobra. Glede na vesti, ki tu pa tam zmerom še kanejo v javnost, da griža po vaseh novomeškega srezu še zmerom razsaja, smo se obrnili na pristojno zdravstveno instanco in smo prejeli naslednje informacije:

Pojavila se je griža najprej v vaseh Roženpelj in Dolnja Selca v občini Dobrič, srez novomeški. Prvi primeri — bilo jih je sedem — so bili ugotovljeni konec septembra. Vsi bolniki so bili takoj prepeljani v bolnišnico. Ko je Higijenski zavod po sreskem referentu izvedel o tem, se je direktor zaveda dr. Petrič takoj odpeljal na lice mesta, da po izpovedbah prebivalstva do področnosti ugotovi dejanski stan. Domači ljudje so soglasno izpovedovali, da ni nobenega novega bolezniškega primera. Direktor dr. Petrič je dal prebivalstvu navodila, kako se pred grižo obvaruje in kako naj ravna v primeru obolenja ter je razkužil cisterno pri hiši, v kateri se je bolezen najprej pojavila, in strogo naročil, da morajo vsak nov primer obolenja brez odloga javiti. Ljudje pa se teh navodil niso dovolj vestno držali in so bolnike skrivali pred zdravstveno oblastjo. Po tistem se je doznalo še za par novih primerov griže. Higijenski zavod je takoj odredil tudi cepilne je zoper grižo in v dneih 16., 17. in 18. t. m. so bili cepljeni vsi prebivalci prej imenovanih dveh vasi in pa Babne gore, kjer je bil ugotovljen en primer bolezni. Doslej je bilo Higijenskomu zavodu prijavljenih 20 bolnikov. Po 15. oktobru, to se pravi, po opravljeni cepitvi, ni bil javljen noben nov primer. Šest oseb je za grižo umrlo.

Vzrok, da se je bolezen razširila v takšni meri, je predvsem malomarnost prebivalstva, ki se noče ravnati po izdanih navodilih in ki bolezniki nikdar pravočasno ne prijavijo. Šele kadar eden v vasi umre, se ljudje zatečejo po zdravniško pomoč. Stori se vsi ukrepi, da ni pričakovati novih obolenj.

Razen v novomeškem srezu se je griža v posameznih primerih pojavila tudi v vasi Sv. Valpurga, občina Smetednik na Ljubljano ter v okolici Sodražice in pa Ribnice v kočevskem srezu. Prebivalstvo vseh prizadetih vasi je bilo takoj cepljeno in od tedaj ni več novih prijav. Higijenski zavod

je tudi tu povsod izdal natančna zdravstvena navodila in poskrbel za razkužitev stanovanj in greznic.

Griža je sezonska bolezen in se vsako leto v septembru in oktobru pojavlja po naših vaseh, osobito v novomeškem srezu. Cepitev se je doslej povsod dobro obnesla, glavno orožje v borbi proti tej epidemiji pa je higijena, ker jo v glavnem prenaša muha iz nezavestnih stranišč. Po ozdravitvi za grižo ostanejo ljudje do nekega odstotka stalni izločevalci bacilov in ključno bolezniki razširjačo z blatom. Pojav bolezni same pa ni v nikakoli vzročni zvezi z zadnjo povodnjjo, saj smo opazili, da se je pojavila predvsem v vaseh, ki po poplavih niso bile znatno prizadete.

Dokler pri nas na deželi ne bo urejeno vprašanje preskrbe s pitno vodo in dokler naši kmečki domovi ne bodo imeli stranišč z betoniranimi greznicami, dotlej griže nikoli ne bo mogoče uspešno preprečiti. Ljudje se za higieno svojega življenja ne brigajo, zdravstvena prosveta je zlasti po krajih, ki so oddaljeni od središč, še na žalostnem nivoju. Znano je, da se epidemije najbolj pogosto javljajo po hribovskih vaseh. Naivni, od higijenske izobrazbe nedotaknjeni ljudje si domišljajo v svoji preprosti veri, da se nalezljive bolezni prenašajo po zraku in da se proti njim nič ne da ukreniti. Iz nespametnega strahu pred bolnišnico in iz bojazni pred stroški, ki so združeni z zdravljenjem, ljudje skoraj brez izjeme prikrivajo svoje bolnike. Eno izmed najbolj uspešnih orožij v borbi proti epidemijam bi bila zakonita uvedba brezplačnega zdravljenja vseh nalezljivih bolezni.

Nekaj izrednega pri letošnjem pojavu griže pri nas je dejstvo, da obolevalci izključno samo otroci in vrhu tega še v krajih, kjer ni letos nič sadja (vasi v novomeškem srezu). Tu se je bolezen širila z neposrednim dotikom med otroci, ki največ pridejo skupaj.

Splošna umrljivost je za grižo zelo velika in znaša pri nas 20% (to se pravi, da 1/5 na 100 obolelih povprečno po 20 umre). Zanimivo je, da tifusa letos v naših krajih razen posameznih primerov na štajerskem skoraj ni. Pa tudi griže je v splošnem pri nas letos mnogo manj kakor lani.

stva, kateremu z izročitvijo recepta zaupa večkrat svoje zdravje. Pri receptnem in prodajnem delu prihaja lekarnar v neposredni stik z občinstvom. Še važnejše pa je njegovo delo v laboratoriju, kjer pripravljajo zdravila in sredstva po določilih uradne farmakopeje, kjer izvršuje analize zdravil, kemikalij, drog in druga v to pango spadajoča dela.

Ena najvažnejših točk na kongresu bo vprašanje nove jugoslovenske farmakopeje. Farmakopeja je nekakšno sveto pismo za farmacevta, to je knjiga, ki vsebuje vse važne predpise, pravila in določila za »latinsko kuhinjo«, po kateri se morajo za svojo državo sestavljati enotna zdravila in ki vsebuje tudi metode za preiskavo zdravil in preiskavo kemikalij in drog glede na njih čistočo in kakovost. Vsaka država ima svojo farmakopejo, ki jo od časa do časa izpopolnjuje glede na nova izkustva na področju kemije, botanike in farmakogozije in mednarodnih maksimalnih doz. V Sloveniji in Dalmaciji je bila še po prevratu nekaj časa veljavna avstrijska, v hrvaškem delu države so imeli svojo in Srbija je prav tako imela svojo farmakopejo, na podlagi katere se je pozneje za vso državo uvedla enotna, tako zvana Serbica sekunda. Po mnenju lekarnarjev in ob primerjanju z napredkom v zdravilski vedi je bila najbolj moderna in socialna hrvaška farmakopeja. Pred kratkim so se lekarnarji združili in se izrekli za novo, enotno, za vso državo obvezno farmakopejo, ki vsebuje vse dobre predpise in metode sodobnih farmakopej drugih držav. Pri izdelavi te nove farmakopeje je poleg najodličnejših lekarnarskih strokovnjakov iz ostalih banovin sodeloval tudi mr. dr. Karba iz Kamnika.

Drugo važno vprašanje, ki bo na dnevnem redu kongresa, je vprašanje farmacevtskega študija. Doslej je bil v veljavi učni načrt, po katerem je moral abiturient najprej stopiti v prakso, in potem šele nadaljevati teoretski študij na univerzi. Po novem študijskem načrtu pa mora kandidat dokončati predpisane vseučilišne nauke, ki trajajo osem semestrov, in šele potem stopiti kot stažist v javno lekarno v prakso (enako, kakor je zdaj praksa pri medicini), po dveletnem stažu pa napraviti državni izpit. V strokovnem oziru pomenja to velik napredek lekarnarjev.

Naslednja točka na kongresu bo razprava o obrtnem zakonu. Lekarnarji bodo toč-

no označili svoje stališče, katere predmete smejo prodajati samo oni, ne pa obrtniki. Izjavili se bodo za lekarnarško pravico, po kateri naj bi izključno oni prodajali nekatere kozmetične, medicinske in kemične preparate. Prav tako bodo na tem zborovanju tudi razmejili svoje odnose do drogistov. V nadaljnji razpravi pa bodo razpravljali o občem stanju svojega stanu.

Na dnevnem redu bo tudi razgovor o kongresu vseh slovenskih lekarnarjev, ki se bo vršil prihodnje leto v Beogradu.

Priloge za ljubljanski kongres vodi sekcija Lekarnarske zbornice za dravsko banovino, kateri predseduje lekarnar mr. Bakarčič, tajnik te sekcije pa je lekarnar mr. Leustek.

V torko po kongresu bo organiziran izlet za goste na Blede.

Ljudsko vseučilišče v Kočevju

Kočevje, 26. oktobra.

Na pobudo Zveze kulturnih društev so vsa društva v Kočevju na skupnem sestanku 18. t. m. sklenila organizirati v zimski sezoni v Kočevju vrsto predavanj iz socialnih, zdravstvenih, nacionalnih, gospodarskih in kulturnih panog, da s tem širijo ljudsko vzgojo. Ta predavanja se bodo vršila pod okriljem Ljudskega vseučilišča, pri katerem bodo sodelovala vsa društva v Kočevju. Poleg domačih preizkušenih predavateljev bodo na Ljudskem vseučilišču v Kočevju predavali tudi tuji predavatelji.

Otvoritev Ljudskega vseučilišča bo v nedeljo 29. t. m. ob 11. dopoldne v hotelu »Trstec« v Kočevju. Otvoritveno predavanje bo imel o Koroskih, Koroskih in nesrečnem plebscitu, katerega 13. obletnico smo obhajali 10. t. m., profesor g. Voštar Ignacij. Predavanje bodo spremljale lepe skiptične slike.

Vabimo in pozivamo vso kočevsko javnost, da se teh predavanj polnoštevilno udeleži in pokaže s tem zanimanje za to kulturno ognjišče in priznanje delu predavateljev.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolčnih žilcev, bolečinah v boku, zasoplosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobožnosti povzročeni naravnata »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesja in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mislinska progja je zopet v redu

Slovenjgradec, 26. oktobra.

Zadnja povodenj je tudi v naši okolici zelo pustošila. Tako je Mislinja med Slovenjgradcem in Sv. Jerotju popolnoma podjela tri metre visoki železniški nasip v dolžini svojih 200 metrov, tako da je železniški tir v tej dolžini visel v zraku. Voda si je ob progji napravila popolnoma novo strugo, da so sedaj brez vode vsi mlini in žage ob stari strugi, ki je popolnoma suha. Popravilo odnosno spravilo vode v staro strugo bi stalo več stotisočev. Na železniški progji je delalo preko sto delavcev, porabilo se je mnogo sto vagonov materiala in tako je promet od zadnje sobote zopet vpostavljen in normalen. Prej se je namreč vršil potniški promet le s prestopanjem, a tovarni je bil sploh ustavljen.

Stoletnica kragujevske gimnazije

Kragujevac, 24. oktobra.

»Jutro« je že poročalo, da bo tukaj v dneih 4., 5. in 6. novembra proslava stoletnice obstoja najstarejše gimnazije v Jugoslaviji, iz katere je prav za prav prišla nastala srbska inteligenca, ki je potem navdušila srbski narod za osvoboditve izpod turškega jarma. Brez osvoboditve Srbov izpod turškega jarma bi danes tudi ne imeli svoje Jugoslavije.

Ker je Kragujevac kot nekdanja prestolnica male Srbije še zdaj vsem Srbom kot punčica v očesu, se za proslavo kragujevske gimnazije pripravljajo velike svečanosti. Mestno načelstvo je dalo privkaj na novo pretlakovati ulico pred gimnazijo z granitnimi kockami ter tudi sicer preskrbelo za olepšavo prostora pred impozantnim poslopjem.

Za obisk je dovoljena po vseh železniških četrtinska vožnja. Državni uslužben-

DANES PREMIERA

največjega in najveličastnejšega filma sveta

V znamenju križa

Mučenje kristjanov. Rim gori. Borbe gladiatorjev. Cirkus Maximus. Levi in sloni v areni. Smrt kristjanov. Kljub ogromnim nabavnim stroškom cene običajne.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24.

Rezervirajte vstopnice. — Predstave ob 4., 7. in 9¼ zvečer.

VAŽNO NAZNANILO!

Zaradi ogromnega navala na blagajno za predstave vefilma »V znamenju križa« prosimo cenjeno občinstvo, da si oskrbi vstopnice v naprej v prodaji vsak dan od 11. do pol 13. ure pri blagajni kina Matice.

pa imajo odobren dopust od 2. do 8. novembra, ki se jim ne bo štel za redni dopust.

Ker obstoja v Kragujevcu zelo številna slovenska kolonija (blizu 2000), bo ta slovesnost najlepša prilika, da jo izrabijo rojaki za obisk svojece. Zadevne legitimacije se dobe pri vseh podružnicah »Putni-

ka«. Pojasnila daje iz prijaznosti tudi Dragotin Gobec, Kragujevac, Knez Mihajlova ulica 32. Za odgovor pa je treba priložiti znakom.

Opozarjamo nadalje, da se bodo v teh dneh vršila v društvenih prostorih kulturnega društva »Triglava« poučna predavanja.

Namestu hajduka je ustrelil zaročenca

Sodba orožniku, ki je streljal v Košutnjaku

Beograd, 23. oktobra.

»Jutrovemu« občinstvu je znan žalostni dogodek, ki se je 28. junija 1932 pripetil v beograjskem Košutnjaku. Takrat se je pojavil v neposredni beograjski okolici in celo v Beogradu samem zloglasni hajduk Miloš Mitrovič. Varnostna oblast je tedaj napela vse moči, da bi vjela tega tako varnega roparskega morila. Ker se je trdilo, da so ga videli v Košutnjaku, je varnostna oblast organizirala pravzaprav lovnanj, v katerem je sodelovalo večje število orožniških patrol. Omenjen »dne zvečer« so orožniške patrole obkolile Košutnjak, kamor je bil po 20. uri prepovedan vstop civilnemu prebivalstvu, in so orožniki v strleškem roju začeli prodirati skozi gozd. Nekje tam na drugi strani sta počila dva strela. Orožniški kaplar Mihajlo Popara, ki je prodiral proti vrhu Košutnjaka, je zagledal v gozdu v razdalji 50 korakov človeško postavo v beli srjaci — tako je bil opisan hajduk Mitrovič — jo pozval trikrat, naj obstane, a ker ni obstala, ustrelil za njo. Ker je bilo že okoli pol 21. in torej že skoraj čisto tema, se ni niti verjelo, da bi bil Popara zadel, zlasti še, ker ni bilo slišati nikakega glasu, temveč samo oddaljeno se korake, pa orožništvo ni nadaljevalo zasledovanja. Prihodnjega jutra pa so našli na tistem kraju, ležeča na razgrnjenem površniku mrtva zaročenca Vladeta Stojanovića in Olgo Bianchijevo, oba nameščena v ravnateljstvu državnih železnic. Sedela sta objeta na površniku in ista krogla iz orožniške puške je usmrtila oba.

Danes se je pred tukajšnjim dunavskim divizijskim sodiščem vršila razprava proti kaplarju Mihajlu Popari, obtoženemu nameravanega uboja Vladeta Stojanovića in Olge Bianchijeve.

Obtoženec je na razpravi trdil, da je tedaj, že v mraku, zagledal na vrhu Košutnjaka človeško postavo v beli srjaci, kakor je opisal malo prej orožnik Ilić hajduka Mitroviča, na katerega je streljal, pa ga ni zadel, pa je ustrelil dvakrat proti njej, seveda po trikratnem pozivu: »Stoj, bom streljal!«, ker se ona postava ni pokorila temu pozivu. Na vprašanje, zakaj ni obvestil svojih tovarišev, ki so šli za njim, kakor bi bil moral, je odgovoril, da je tekel, pa ni imel časa. Ko so tovariši prišli za njim, jim je povedal, da je streljal za Mitrovičem, belo človeško postavo. Ker je bilo že čisto tema, se zasledovanje hajduka ni nadaljevalo tedaj, temveč šele ob zori!

Sodna komisija, ki je tedaj izvršila ogled na licu mesta, je ugotovila, da se Stojanović in Bianchijeva nista premaknila s kraja, kjer sta sedela na površniku. Smrt ju je zalotila v objemu in so ju našli objeta tudi mrtva. Zraven niju so ležale neke knjige. Vprašanje je torej, ali

je Popara res videl nekoga v bližini dvojice ali ne. Obtoženec je poudarjal, da je videl človeško postavo v beli srjaci in je bil prepričan, da je bil Mitrovič. Da bi bil kdo drug, ni mogel misliti, ker je vedel, da je bilo po osmi uri zvečer prepovedano civilnemu prebivalstvu izprehajanje po Košutnjaku.

Kot prič zaslusni orožniki so potrdili obtoženčev izpovedbo in celo tudi, da so slišali njegov poziv: »Stoj, v imenu zakona! Bom streljal!«

Pri raztelesenju ustreljenec se je izkazalo, da je bila Bianchijeva devica. Sodišče je kaplarja Mihajla Popara, ki je bil na svobodi, obsojilo v osem mesečni strogi zapor in izgubo službe.

Sestra ustreljenega Vladete Stojanovića je zahtevala 20.000 Din odškodnine za stroške in 500.000 Din za izgubo brata, Ana Balaševa, ki je Olgo Bianchijevo odgojila kot svojo, pa 6000 Din za stroške in 300.000 Din za izgubo svoje počerjenke. Sodišče ju je zavrnilo na civilno tožno pot.

Kakor v pravilic se preobrazi vsaka postorka lepote v lepico, a vsaka lepa dama postane še lepša z uporabo najbolj dovršenega izdelka znanstvene kozmetike pudra »Liana Paracelsus«. Ta puder ima zaradi svoje finoće in sestavine odlično učinkovitosti na obraz in mu daje izredno gladkost in nežnost. Zahtevajte izrecno pudr »Liane«, ki se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. 31

Zvočni kino Dvor

Telefon 2730

SAMO SE DANES

Olga Baklanova

Krvava maneža

Akrobacija človeka brez nog. — Sijamska dvojčka prvič v filmu. — Napeti prizori med cirkuškimi igralci.

Predstave vsak dan ob 4., 7. in 9. zvečer.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zvočni kino Ideal
SAMO SE DANES
Ljubimkanje
Film ljubezni dveh mladih src.
Magda Schneider
Willy Eichberger
Paul Hörbiger
Olga Čehova
Film po znanem romanu Arturja Schnitzlerja.
Predstave vsak dan ob 4., 7 in 9¼.

obraz (str. 7—32). V uvodu označuje plesce Levstikovo sodobnost ter si stavi nalogo, dognati osrednjo žariščno točko Levstikove duševnosti ter od tu pregledati njegovo delo v celoti. V poglavju »Levstikova osebnost« prikazuje Ocvirk ob razvoju Levstikovega dela in življenja, v zvezi z označbo njegove izobrazbe, njegovega filozofskega in svetovnega nazora, njegove eroične in njegovega značaja, kako je prevladoval v vsem Levstikovem udejstvanju razkol med čuvstvom, domišljijo in razumom. Njegova umska usmerjenost v stvarnost je epimična, napačna pesniškega tvorca v ideologu in kritika na literarnem in političnem področju ter v filozofu. V analizi Levstikovega erotičnega izživljanja izvemtu tu prvič nekaj značilnosti o Levstikovem razmerju do Franje Koširjeve (po podatkih prof. dr. Prijatelj). Novost predstavlja tudi delna objava Levstikovega dnevnika (v ljubljanskem muzeju) iz l. 1885—1887, ki v nobeni govorici o njegovi duševni bolezni. V tej zvezi je dal univ. prof. dr. Serko medicinsko izjavo v tem smislu, da je Levstik nosil kali svoje duševne bolezni v svojem shioidnem značaju s seboj, dokler se niso razvile v paranooidno psihozo globoke notranje razdvojenosti (str. 121—122). — Kakor so se v Levstiku borile med seboj čuvstvene in razumske prvine, dokazuje avtor v poglavju »Levstik ustvarjalec, kjer ugotavlja nagle zasnutke in dolgotrajno oblikovanje umetnine pri Levstiku. Njegovo pesem označuje kot »naivno realistično, objektivno, vizualno, racionalistično liriko« (str. 6). Ob vsebinski

in stilni analizi ter označi Levstikove proze, ki jo imenuje Ocvirk »naivni realizem« (str. 68), se pojavlja nasprotje med Ocvirkovim ter dr. Slodnjakovim pojmovanjem nekaterih Levstikovih spisov (n. pr. Martina Krpana, Desetega brata), kar je določilo pokazal pisec tudi v opombah. Govorje je sprejemljivejši Ocvirkovo realno stališče, osnovano na Levstikovem svetovnem in umetnostnem nazoru, nego Slodnjakova prevlečna koncesija simboliziranju in tipiziranju Levstikovih oseb. Ocvirk zavrača tudi Slodnjakovo gledanje na Levstikovo delož pri »Tugomeriju«. — V zaključnem poglavju »Levstik literarni kritik, narodni ideolog in znanstvenik« preiskuje Ocvirk Levstikov estetski nazor na podlagi njegovih rokopisov, ki so medtem izšli v V. zvezku Levstikovega dela (ki ga že beleži bibliografija v LZ) ter njegovo fragmentarno znanstveno delo. — V celotni razpravi je pisec plastično podal podobo Levstikove duševnosti, razvijajoče se iz njegovega prenosnega značaja ter iz nesoglasja med njegovo umsko in čuvstveno naravo. Mnogi doslej raztreseni podatki o Levstikovi duševnosti in osebnosti so tu zbrani in obdelani pod enotnim vidikom.

V sledeči razpravi »Levstik v boju s prvaki« (str. 133—275) je Janez Logar v posameznih poglavjih razčlenil zgodovino Levstikove borbe s Staroslavenci. Zaradi razvojnega podajanja te borbe se pisec ni mogel izogniti ponavljanju nekaterih splošno znanih dejstev, n. pr. v poglavju »Prvi udarci, kjer razpleta zgodovino Lev-

stikovih Pesmi iz l. 1854. Objavil je pa Logar več doslej nezanih rokopisnih dokumentov, ki osvetljujejo to borbo. Podrobno je obravnavan »Boj za kritiko 1858—1859«. V poglavju »Doba prvega slovenskega političnega lista Naprejac« so prvič objavljeni odstavki Zarnikovega pisma Levstiku, vsebujejo program novega lista. Težnje Staro slovencev z Bleiweisom, ustanoviti nemški politični list l. 1864, in Levstikov boj za slovenski politični časnik obravnava naslednje poglavje. Kritiko slovenskega narodnega in družabnega življenja, ki jo je vršil Levstik v celovškem »Slovencu« 1865. leta, analizira pisec v posebnem poglavju, zlasti borbo proti nemškemu »Triglavu« in naakam ljubljanske čitalnice. Odstavek »Brenčelij« prikazuje Levstikov rokopisni list s tem naslovom iz l. 1866 in Levstikovo sodelovanje pri »Klasju«. Levstikovo stališče do dualizma in postopanje slovenskih poslancev ob tej priliki. Levstikov nastop v novoustanovljenem »Slovenskem Narodu« je predmet poglavja »Za načelnost in poštenost v slovenski politiki«. Tu ugotavlja pisec dejstvo, da je izročil idejo slovenskih tabornov Levstik, kar dokazuje Zarnikovo pismo Levstiku. V teh razmerah se je Levstik predajal panslavizmu, vendar pa vneto deloval za slovenski kulturni program. O Levstikovi zasnovi slovenskega knjižnega jezika in o nalogah slovensko-nemškega slovarja govori poglavje o »Slovarju«, kjer je prikazana borba prvakov, ki so zveli Levstiku delo pri slovarju zaradi njegovega boja proti njim; dalje Levstikov jezi-

kovni nazor te dobe, da mora jezikoslovje določiti jeziku pravopis, katerega realizacija je zavrla za nekaj časa ustalitev slovenskega knjižnega jezika. Zgodovinskega »Pavilhet« obravnava zadnje poglavje. Pisec ga zaključuje s sintezo, da je izmed Mladoslavencev edino Levstik ostal dosleden v boju za načelnost, pri tem pa so ga skupno s prvaki obdžljili narodnega izdajstva. — Logarjeva razprava je obširno dopolnilo k sedanjemu delu Ocvirkovega episa, v njej je pregledno pritegnilo dosedanje izsledke in prinesel tudi mnogo novega gradiva. Kakor predstavlja prejšnja razprava notranjo sliko Levstikovo, tako nam ta podaja zunanje momente boja, ki je polnil vse Levstikovo življenje.

Z Levstikovim političnim delom se bavi članek Franceta Jeeenoveca »Slovanje Slovencega juga leta 1867.« (str. 277 do 300). Na osnovi zapiskov se zaradi ustanavljanja nameravanega lista in nekaterih še neobjavljenih pisem, je podana zgodovina Levstikovega napora za ustanovitev slovenskega političnega časnika. Objavljen je načrt Levstikov o novoustanovitvi slovenskega in nemškega časnika. Odbor za snovanje novega časnika je razpravljati tudi o prevzemu Eizenleierjevega »Slovenca«, v čemer je tu objavljen nekaj pisem. Prvaki so prenehali tudi to Levstikovo akcijo za samostojni list.

Maria Boršnik obravnava v razpravi »France Levstik in Prešernova hči« (str. 301—331) Levstikove stike z Ernestino Jelevškovo. V prvem delu razbira na osnovi

Ernestinih pisem Levstiku in nekaterih drugih virov, usodo Prešernove literarne zapuščine, ki jo je Ernestina izročila Levstiku, njun odnos zaradi Levstikovega ravnanja a to zapuščino, dalje Levstikovo delo za izdajo Prešerna z biografijo in Ernestinino prispevke zanjo. V drugem delu objavlja Maria Boršnikova Ernestinino nemško pisane spomine na Levstika (v ljublj. študij. knjižnici) iz l. 1888, iz katerih se zrealijo njuni odnosi in zadnja leta Levstikovega življenja.

Boris Merhar v članku »Levstik in Stritarjevo svetožalje« (str. 333—350) podrobno pretresa Levstikov odnos do Stritarja. Levstik se je zaradi svoje borbenosti odzvil svojem nekdanjemu prijatelju in sodburo ter končno strastno pobijal Stritarjevo literarno smer. Levstikovo pohvalo Stritarjevega estetskega uvoda v Prešernovo poezije l. 1866 si pisec razlaga s konkretnim načinom Levstikovega mišljenja (kakor označuje po Jungu Levstika kot »ekstravertirani tip«, ki ga je lepi videl Stritarjeve sinteze prevaril, dasi je bila vsa Levstikova narava tja Stritarjevemu svetožalju, katerega je ta apliciral na Prešerna. Pozneje pa je Levstik vedno bolj določno označeval Stritarjevo poezijo kot sentimentalno vedno bolj je naglaševal krenki trdi slog kot značilnost slovanstva in končno dosepel Stritarjevo umik pred realizmom v začetku 80ih let.

Eleonora Kernc je obdelala »Levstikov odnos do Kopitarja in Vuka« (str. 351 do 364). Za uvod podaja Kopitarjevo in Ka-

Domače vesti

Slava vojne mornarice. Naša vojna mornarica bo prihodnji torker proslavila spomin na historični dan, ko je pred petnajstimi leti na naših vojnih ladajah prvič zapopolnala zastava osvobodilne Jugoslavije. Pri tej priložnosti bodo vršile razne svečanosti. Zjutraj bo srečana zahvala na vojskem vežbališču pri Šibeniku, potem dedne vsah edine vojne mornarice, popoldne pa na vojaška zabava.

Imenovan je za računsko preglednik ka 9. položajne skupine pri mestni kontrolni carinske centralne blagajne v Ljubljani Milan Jokšič, doslej pripravnik pri isti carinarnici.

Upokojeni so: direktor realne gimnazije dr. Josip Komljanec v Ptujju, učitelj Julij Kontler v Prihovi, učitelj Vasilav Jenko v Negovi, učitelj Leopold Hladnik v Cerkljani, učiteljica Pavla Lampe na Viču in učitelj Ljudevit Ivančič pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Zavetišče za srednješolce v Zagrebu. Med mnogimi socialnimi institucijami v Zagrebu se še ni nobena tako naglo ustanovila in uredila, kakor srednješolsko zavetišče pri šolski polikliniki v Meduličevi ulici. Temeljni tega zavetišča so bili položeni ob obisku Nj. Vel. kraljica naklonila v Zagrebu, ko je Nj. Vel. kraljica naklonila v ta namen kot prvi prispevek 5000 dinarjev. Od tega časa napreduje ta veljavna socialna ustanova tako naglo, da bo zavetišče že prihodnji mesec otvoreno. V tem zavetišču so dobilo prehrano okrog 400 siromašnih dijakov. V zavetišču pa so urejene tudi štiri velike učilnice in velika jedilnica.

Nova telefonska centrala na Sušaku. Na sušakiški pošti je montirana nova telefonska centrala. Vsa pripravljala dela so že dovršena. In v bližnjih dneh bo nova centrala izročena prometu.

Čevljarji prikojevalni tečaj v Ljubljani priredil banska uprava. Tečaj se prične 6. novembra ob 8. večer. Vodil ga bo obrtni učitelj g. Josip Steinmann. Prijave sprejema do otvoritve referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 34., desno, kjer se dobe tudi podrobne informacije.

Odprte planinske kočje. SPD sporoča, da so odprte in oskrbovane ob sobotah in nedeljah v primeru lepega vremena naslednje planinske postojanke: v Triglavskem gorovju Staničeva kočja in Aljažev dom v Vrtači; v Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, kočja na Veliki Planini in Dom na Kravcu (vsi trije stalno oskrbovani); Malnerjeva kočja na Črni prsti; na Vršču Erjavčeva kočja (turisti naj se pred posepom zglasijo pri gđ. Julijki Pečarjevi v Kranjski gori). Ob Bohinjskem jezeru sta stalno odprta in oskrbovana hotel »Sv. Janez« in hotel »Zlatoport«. — Podružnica SPD v Kranju sporoča, da je Valzarjeva kočja stalno odprta in oskrbovana. Koča na Ljubniku je še vedno odprta in oskrbovana (izletnikom se nudi baš v jesenskih dneh lep razgled s te kočje). Podružnica SPD v Šoštanjju sporoča, da je Koritzkega kočja na Smrekovcu stalno odprta in oskrbovana.

Spor v vodstvu beogradske odvetniške zbornice. Za redni občni zbor beogradske odvetniške zbornice, ki se bo vršil v nedeljo 29. t. m., je odbor zbornice tiskal in razposlal svojim članom poročilo o pretekli poslovnici. Temu poročilu pa je takoj sledilo dopolnilo, katero je izdala skupina odbornikov, ki očita predsedništvu, da se ni ravnalo po sklepah zadnje občne zbornice. V svojem dodatku k poročilu so objavili nezadovoljni odborniki tudi svoje ostavke. Nekaj odbornikov pa je pozneje odstopilo zaradi tega, ker niso zadovoljni z delom ene odborniške skupine, ki je izdala svoje dopolnilo. Tako je odvetniška zbornica brez pravega odbora, ki je bil na lanskem občnem zboru izvoljen za dobo treh let. Poleg novega disciplinskega odbora bo moral občni zbor v nedeljo izvoliti tudi novo upravo.

Solski otroci na Lipoglavu za poplavljenice. Ljubljanske mestno načelstvo je prejelo zbirko dece osnovne šole na Lipoglavu, in sicer 216 kg krompirja in 8.50 dinarjev za poplavljenice. Mestno načelstvo se za darilo pridne šolske dece najpristneje zahvaljuje.

Družba sv. Cirila in Metoda prošla svoje podružnice, da poberejo članarino za tekoče leto ter jo nakajajo vodstvu po položnicah. Družba želi tudi, da podružnice čimprej razpečejo razposlane razglednice, narodne koške in bloke v prid skladu septembrskih žrtev.

Fond za rudarce mladino, ki mora v svet. Akcijski odbor za pomoč gladujočim rudarjem v Ljubljani je obravnal dohodek sobotnega rudarskega koncerta in nabrajalne akcije, ki jo je izvedel v nedeljo. Koncert je s predplačili vred prinesel 16 tisoč 276 Din inkasa, kar pomeni najvišjo vsoto, ki jo vržejo samo redke, najodličnejše koncertne prireditve pri nas. Da je

bil uspeh tolikšen, zato gre zahvala najprej renomeju sodelujočih umetnikov, v veliki meri pa tudi zaslugi v Ljubljani živečih rojakov iz rudarskih revirjev, predvsem predsednika akcijskega odbora, trgovca g. Čebina, ki je vodil vso akcijo z vneto, kakršno zmorejo v sebi samo trboveljski ljudje. Vsa najtoplejša zahvala pa gre seveda ljubljanskemu občinstvu, ki doslej še nikdar ni zatajilo svojih simpatij do rudarjev. — Čisti dohodek koncerta znaša 10.672 Din. — Zbirka na ulicah v nedeljo je prinesla 4.800,25 Din, kar je za tako pozn datum vsekakor tudi prav razveseljiva številka. Uprava Ljubljanskega velešolja je darovala 1000 Din. Po odbitku vseh najnujnejših stroškov (za take, kolke, tiskovine, stvarne izdatke itd.) znaša čisti dohodek koncerta in zbirke 14 tisoč 960 Din. — Akcijski odbor se na svoji seji odločil, da bo to vsoto naložil kot fond, iz katerega se bodo črpale podpore za rudarske fante in dekleta, ki se gredo zdoma učiti ali pa v službo, pa ne zmorejo niti za najnujnejše, kar jim je treba. Takšen sklep je brez dvoma najbolj primeren, dasi se je spričlo strašne bede, v kateri se nahaja mladina v revirjih, prav težko odločiti, kje je treba najprej pomagati.

Novi grobovi. Preteklo soboto je preminil pri Sv. Petru pod Sv. gorami daleč naokoli znani veleposelstnik, gostilničar in mesar g. Rajmund Gabron. Z njegovo smrtjo je nastala v šentpeterskem gospodarskem in političnem življenju velika vrzel. Pokojnik je bil moč kremenitega značaja, odkritih besed in neomahljiv naprednjak. Skozl desetletja ga je štela napredna fronta za močno oporo; kot tak je bil dolga leta tudi v občinskem odboru. Bil je velik podpornik siromakov. Svoje sinove in hčere je vzgojil v strogo nacionalnem in naprednem duhu. Njegov pogreb, ki se je vršil pretekli ponedeljek je pokazal, kako splošno priljubljen je bil pokojnik. Najmu bo lahka domača gruda! — Včeraj je v Ljubljani nenadno preminil v starosti 58 let g. Milan Paternoster, finančni svetnik, kapetan I. razreda v rezervi in imetnik reda sv. Save IV. razreda. Ugledni pokojnik, ki je bil v Ljubljani splošno priljubljen, je bil marljiv društveni delavec. Pogreb pokojnika bo v soboto ob pol 16. — V Domžalah je preminila gđ. Ivanka Bertoničeva. Pogreb pokojnice bo v soboto ob 16. — V Celju je umrla ga. Carmen Novakova, soproga kontrolorja mer. Pogreb pokojnice bo v soboto ob 17, iz mrtnišnice mestnega pokopališča. Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše sožalje!

Velika dedščina brez dedičev. V Hamburgu je umrl trgovec Stevan Jurišič, ki je bil rodom iz Šabca, a je kot trgovec prepotoval že velik del sveta in je več let živel tudi v Ameriki, kjer je bil oženjen. Njegova žena je postala žrtve neke avtomobilske nesreče in je zapustila okrog 10 milijonov v našem denarju. Še predno je moč dosegel to veliko dedščino, je tudi on umrl, star 60 let in če se sedaj v določenem, že precej kratkem roku ne najdejo dediči, bo dedščina zapadla ameriški državi.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

Letošnji češkoslovaški narodni in državni praznik proslavimo drevi ob 20. v veliki unlonski dvorani na slavnostnem koncertu, ki ga priredi v ta namen CJ liga. Spored slavnostnega večera je naslednji: 1. Smetana: »Višehrad«, simfonična slika za veliki orkester. 2. Slavnostni govor, ki ga govori poslovodni podpredsednik dr. Egon Stare. Po govoru zaigra orkester državne himne. 3. Ga. Vilma Thierry-Kavčnikova in zapoje Novakova samospeva »Kde si bolac« in »Tynom - Tanomc. 7. Beran: Legenda za veliki orkester. 8. Dvojak: »Karneval«, overtura. Pomoznični operni orkester dirigira ravnatelj g. Mirko Polič, soliste spremlja na klavirju kapelnik g. dr. Švara. Začetek koncerta bo točno ob 20. v veliki unlonski dvorani. Vse prijatelje bratskega naroda vabimo, da v velikem številu posejijo nocojšnjo slavnostno prireditev. Vstopnice so tekom dneva v Matični knjigarni, od pol 20. ure dalje pa v večji pred unlonsko dvorano.

Odlikovna učenca francoščine. Konzul Francije je bil zaprosil za dve bronasti kolajni velikega formata dvema ljubljan-

so zastopani v tej izredno zanimivi knjigi. O vsakem je avtor napisal esej, ki v njem karakterizira njegov duševni profil in označuje najpomembnejše spise. Tako je čitatelj dovolj pripravljen na drugi del, kjer avtor opisuje obiski na njegovem domu z vsemi značilnostmi domačega vzdušja in podaja vsebino razgovora o najvažnejših literarnih in svetovnih vprašanjih. Založnica pa je vsak razgovor opremila s portretno na posebni prilogi. Knjiga »Razgovori« ni samo pomembna novost v naši esejistični prozi, marveč je tudi dokument, kam se danes odpira obzorje mladega literata in kakšni stiki so mu omogočeni. Ne dvomimo, da bo doseela lep uspeh doma, zlasti med mladim izobraženstvom, v tujini pa bo vzbudila pozornost, kakor le redkokatera naša knjiga. O »Razgovorih« se prioblično izbrneje poročilo. Knjiga se bo dobivala od sobote dalje v knjigarni »Tiškovne zadruge«.

Ksaver Meško je poleg Ivana Cankarja v češčino najbolj prevajani slovenski pisatelj. Pravkar je izšel nov prevod iz Meška z naslovom »Obrázky«. Antoš Horskák, ki je preložil v češčino že celo vrsto Meškovih spisov, je sedaj omogočil češkim čitateljem, da spoznajo tudi novejšje Meškove novele in povesti. Zbirka obsega osem novel in štjeje 256 strani. Izšla je v založbi Svoletne knjihtiskarne v Přerovu, naš slikar in grafik Rajko Šubic pa je za to češko izdanje izdelal karakteristično naselovno stran, Antoš Horskák je veščen prevajalec, ki dela z ljubeznijo, zato se njegovi prevodi gladko berejo in nedvomno tudi po svoji kvaliteti pripevajo k uspehu, ki ga ima Ksaver Meško na Češkoslovaškem.

Ali potrebujete čistilno sredstvo?
Zgodaj zjutraj dosežete normalno lahkotno izčiščenje, če vzamete prejšnji večer 2-3 dražje ARTINA. Dobičje se v vseh lekarnah. Vsebinske škatlice po Din 8.—
zadostuje za 4 do 6 krat.
Odobreno od Ministar. soc. politike in narodnega zdravja San. oddel. S. Br. 12258 od 12. Julija 1932.

skima učencema francoščine. Kolajni imata v reliefu na eni strani glavno francoske republike, na drugi pa besedilo: »Poklanja ministrov zunanjih zadev«. Razsodišče profesorjev, ki se je sestalo 25. oktobra na francoskem konzulatu, je določilo, da dobita kolajni Bačičeva Gjordjika, učenka II. državne realne gimnazije, in Vodopivec Ivan, gojenec državne klasične gimnazije v Ljubljani.

Dva slovenska umetnika bomo imeli priliko slišati v petek, 3. novembra ob 20. v Filharmonični dvorani. Na samostojnem koncertu nastopita violonist Karlo Rupel in pianistka Zora Zarnikova. G. Karlo Rupel je bil odličen gojenec prof. Šlaisa, nato absoluten mojstrske šole pri znamenitem violinskem pedagogu O. Sevciku in absoluten konservatorija v Parizu. Sedaj je profesor violine na državnem konservatoriju v Ljubljani. Z vsvo intenzivnostjo in umetniškim zanosom goji poleg svojega poklicnega dela tudi koncertno uestjevanje. Nastopil je na raznih naših koncertih doma in v tujini ter si pridobil nebroj vrestih občudovalcev. Tudi Zora Zarnikova je ena najodličnejših pianistk. Izšla je iz šole prof. Ravnika ter nadaljevala potem svoje študije v Parizu. Sedaj deluje kot učiteljica klavirja na šoli Glasbene Matice in na drž. konservatoriju v Ljubljani. Ponovno opozarjamo na ta koncert, ki bo v petek, 3. novembra. Vstopnice so že v Matični knjigarni.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesja in trajno pospeši prebavo.

V znamenju križca. Film, ki se zdaj predvaja v Elitnem kinu Matič, je ena največkrat gledanih epopej krščanstva in starega Rima. Filmska in zvočna tehnika je najboljše dovršena. Mnogo je že bilo filmov te vrste, a nobeden se ne more primerjati s filmom »V znamenju križca«.

Pravila razvrstitev in grupacija 7500 igralcev, ki sodelujejo v tem filmu ni lahka. Za to delo so morali mesece in mesece graditi kopijo Rima, ki so jo potem zažgali. 15 operaterjev je smelalo gorde mesto. V 10 minutah je bilo vse uničeno in Rim Cecilia B. de Milia je izgnil, a ostali so posnetki, kakršnih še nisimo videli. Film ni samo mojstrovina na tehničnem področju, nego je največji kulturni film sedanosti, ki naj si ga ogleda vsakdo. Predstave se vrše vsak dan ob 4., 7., in četrti na 10. zvečer. Cene so kljub ogromnim nabavnim stroškom ostale navadne. Prosimo cenjeno občinstvo, da si rezervira vstopnice.

Afera polkovnika Redlac je naslov filma, ki ga bo danes predvajala ZKD v Elitnem kinu Matič. Vsebinska filma je znašna špionska afera iz leta 1913., ko je stebber avstrijskega generalnega štaba padel v mreže spretnih špijonek Vere. Predstave vsak dan ob pol 8. popoldne v Elitnem kinu Matič.

Samaritanski tečaj. Kraj. odbor RK priredi v izpopolnitev samaritanskega odreda nov nižji samaritanski tečaj, ki se prične v torker 7. novembra ob 19. v dvorani OUZD. Vsi, ki čutijo možnost za samaritanski in socialno uestjevanje, naj se prijavijo ob 30. t. m. do 7. novembra ob 9. do 12. v pisarni RK, Wolfova 12. Oražnov dom, dvorišče, ali od 12. do 13. na mestnem fizikatu, Mestni dom, II. nadstropje, kjer bodo dobili navodila. — Stevilo uestjevalcev je omejeno.

Smuško - gimnastične vežbe v prireditvi Slovenskega planinskega društva bodo letos v telovadnici gimnazije na Poljanah. Vhod je iz Ciril-Metodove ulice. — Prijave sprejema pisarna SPD, palača Grafike (Masarykova cesta 14-I), odnosno pred telovadnicami urami na mestu. Tečaj bo trajal sedem tednov, in sicer ob sredah in petkih ob 20. do 21. (prvič v petek 3. novembra). Točnost! Obleka lahka, najbolje telovadna, predvsem pa copate. — Jadranska straža v Ljubljani vabi članstvo, da se v čim večjem številu uestje slavnostne akademije, ki jo priredi JČL drevi ob 20. v veliki dvorani hotela Uniona v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika.

Pevski tečaj za moški zbor učiteljskega pevskega zbora se prične 28. t. m. ob 9. v Glasbeni Matič. Vsi in točno! — Pevski zbor »Taborec«. Zaradi koncerta, ki ga priredi danes zvečer CJ liga, odpade pevska vaja, zato pa bo vaja jutri, v soboto ob 20. v prostorih na realki. Prosimo, naj pridejo vsi in točno!

Društvo »Skrb za mladino« v Ljubljani priredi kakor vsako leto tudi letos šteje obiskovalcev grobov. Vse obiskovalce prosimo, da v svrhu kontrole vržejo v nabiralnik vsaj en novec, saj bodo s tem storili mnogo v pomoč najsiromašnejšim, društvu pa v bodrilo k vztrajnemu delu.

Javna zahvala. Ob priliki svoje 60-letnice sem prejel od raznih društev, bližnjih in daljnih prijateljev številno čestitk. Ker mi je nemogoče, zahvaliti se vsakemu posamezniku posebej, si dovoljujem po tem potu izreči zahvalo vsem, ki so se me na moj 60. rojstni dan spomnili. — V. Skrušnjo.

Prodaja cvetja in vencev v Ljubljani. Banska uprava je glede prodaje cvetlic in vencev na tržnem prostoru in na drugih krajih v Ljubljani izdala naslednjo odredbo: Umetne vence in šopke smejo prodajati le oni, ki imajo tozadevno obrtno pooblastilo. Prav tako imajo pravico prodajati vzgojeno cvetje samo vrtnarji z obrtnim pooblastilom. Po obrtnem zakonu smejo kmetovalci prodajati cvetlice, ki niso umetno gojene (to so take cvetlice, ki se vzgojejo v toplih lehah, s posebnimi pripravami in z žlahtnim cepljenjem). V okviru njihovega kmetijskega gospodarstva jim je dopuščeno vezati tudi preproste šopke in

vence s cvetjem, ki so ga doma pridelali ali natrgali. Kdor ni kmetovalec in ne obrtnik, ne sme biti dopuščen na tržni prostor. Proti kršiteljem te odredbe bo mestno tržno nadzorstvo strogo postopalo.

Zanimiv gasilni poizkus. Banska uprava v Ljubljani je predpisala avtobusni podjetjem, da morajo imeti zaradi varnosti na vsakem avtobusu dva gasilna aparata, kateri sistem in namestitve predpiše banska uprava. Zaradi določitve sistema in njihove namestitve je odredila uprava gasilni poizkus, ki bo v soboto 28. t. m. ob 9. na trikotnem travniku pod Tivoljem poleg velesajma v Ljubljani. Gasila se bosta goreč bencin in olje ter se bo prikazala praktična raba posameznih vrst gasilnih aparatov. Poizkusu bodo prisostvovali zastop. raznih uradov in oblastev, predstavnik mestnega gasilnega urada v Ljubljani, zastopniki avtobusnih podjetij, zavarovalnice itd. Uverjeni smo, da se bo odločila banska uprava za najučinkovitejši sistem, s čimer bo zagotovljena varnost potujočega občinstva. Tudi naš list je tako zaščito že opetovano zahteval in nas je vesel, da so imela naša izvajanja tak uspeh, da se zdaj zahteva obligatorna uvedba gasilnih naprav pri avtobusih.

Tramvajski promet na krožni progi od Masarykove ceste do Jegličeve ceste in Zaloške ceste bo otvoren že to nedeljo. Po Jegličevi cesti so že razpeli žice in je vozilo že nekaj voz za polkušnjo. Za vse svete pa bo promet otvoren že tudi po Šmartinski cesti do železniškega podvoza. Na Zaloški cesti so tramvajška dela v polnem teku. Vozovi vozijo zaenkrat samo do bolnice, ker na ostali progi še polagajo tračnice.

Tlakovanje Tyrševe ceste v predelu med Bavarskim dvorom in Trdinovo ulico hitro napreduje. Velike kocke so s ceste odstranili in bodo položili namesto njih manjše, ki se bolj vžejejo v tla in so stabilnejše. Ta cesta zaradi prometa mnogo trpi in mora biti ploskev zato trdnjša in odprnejša.

Volni invalidi in vdove, dospel je premog Trboveljske premožkopne družbe. Delli se bo od 27. t. m. od 10. naprej. Ako si ga želi kdo nabaviti, naj se oglasi s člansko knjižico in vrečami v društveni pisarni v sv. Petra vojašnici.

Uprava Delavskega doma v Ljubljani razpisuje dobavo živil, in sicer potrebuje 15.000 kg krompirja, 1000 kg čebule, 2000 kg zelja v glavah in 800 kg jabolk. Oferte je poslati do 4. novembra upravi Delavskega doma v Ljubljani, Bienwelsova cesta.

Prihodnja plesna vaja S. O. »Preporoda« bo jutri v Trgovskem domu. Vodil ga Jenko. igra jazz Ronny. Začetniki točno ob pol 20., ostali ob 20.

Nadaljevalni plesni tečaj Jenkove šole v Kazini bo drevi ob 20. Ponek letošnji novosti. Posebne plesne ure vsak dan.

Velika atrakcija za Ljubljano je brezdvomno na novo otvorena slaščičarna »Dramac« v Gradšču št. 4. Opozarjamo na otvortveno naznanilo v oglasnem delu lista.

Iz Maribora

Cercle français. G. Leon Rey, šef francoske arheološke misije v Albaniji, bo predaval v soboto, 28. t. m., ob 20. v dvorani ljudske univerze o pariških kipih, ki jih bo kazal v lepih projekcijskih slikah.

Mariborski državni upokojenci bodo imeli redno sejo svojega društvenega odbora v ponedeljek 30. t. m. ob 15. uri v »Cankarjevi sobi« Nabavilne zadruge na Rotovškem trgu. Na dnevnem redu je tudi poročilo o anketi, ki je bila 14. in 15. t. m. v Slavonkem Brodu.

Gospodarski posvetovalni večer bodo imeli mariborski slovenski obrtniki pod okriljem svojega društva jutri 28. t. m. ob 20. v restavraciji Narodnega doma.

Gozdovnike in cenj. čitatelje opozarjamo na pravkar razstavljene slike v omarih na kavarni »Astorija«, letošnjega velikega tabora mariborskih gozdovnikov v Kranjski gori. Ogledajte si jih čimprej!

Težka nesreča družinskega očeta. Včeraj dopoldne je mariborski reševalni avtomobil prepeljal v tukajšnji bolnišnični 33letnega zasebnika in bivšega železniškega uradnika Franca Poljanca iz Frapa, ki je čistil staro puško, ki pa je bila nabita. Puška se je sprožila in je kroglja rebila Poljanca, ki je oče več otrok, treh in mu izstopila na hrbtu. Poljančev stanje je zelo resno.

Prijet tihotopec na kolodvoru. Organ mariborske kolodvorske obmejne policije so prijeli predvčeršnjim nekega moškega, ki je nosil pod pazduho sumljiv zavoj. Pri preiskavi na komisariatu se je ugotovila vsebina zavoja v obliki 120 vtihotapljenih avstrijskih žigalnikov. Tihotopec je neki Rudolf Z., doma nekje iz južnih krajev države. Izročilil so ga carinski oblasti.

Krvav pretep v Pekrah. Predsnočnim je nastal med neko skupino fantov v Pekrah hud pretep, v katerem je neki Josip Trdnik zabodel z nožem trikrat v pleča 33letnega brezposelnega čevljarkega pomočnika Franca Crepinka iz Peka, globok vbojday v pleča pa je zadal tudi 18letnemu delavcu Karlu Audi iz iste vasi. Ob ranjenca sta bila prepeljana v mariborsko bolnišnico.

Kri in smrt zaradi alkohola. Včeraj dopoldne sta se morala zagovarjati pred malim senatom okrožnega sodišča 26letni delavec Janez Žizka iz Žizke in 25letni čevljarški pomočnik Franc Antolin iz Ondrance, ki sta 19. decembra lanskega leta v prepiru zabodla z nožem svojega tovariša Ivana Marinčiča tako hudo, da je tri dni pozneje umrl v bolnišnici v Murski Soboti. Dočim je Žizka odkrito priznal svoje krvavo dejanje, je Antolin posledno skušal tajiti svojo krivdo. Izpovedi mnogostevnih prič pa so dokazale tudi njegovo skrivnovo in je senat obsodil Žizko na 6 mesecev strogega zapore, Antolina pa na 5 let robije ter izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 5 let. Plačati pa mora tudi bolniške in pogrebne stroške.

Morilka Divjakova priznala umor moža. Kakor smo že ponovno poročali, je po obdukcijski trupla pokojnega viničarja Jakoba Divjaka v Srečini in izginotju njegove mnogo mlajše žene Kristine ter njegove ljubimca Antona Kajzerja sodna preiskava ugotovila, da je snrt Divjaka nedvomno zagrešila njegova žena sama ali pa s pomočjo svojega ljubčka. Na zahtevo naših oblasti sta bila Kristina Divjakova in Anton Kajzer aretirana v Avstriji in izročena mariborskemu okrožnemu sodišču dne 21. t. m. Preiskovalni sodnik je oba predvčeršnjim popoldne zasljal in

mu je Kristina Divjakova priznala, da je umorila svojega moža s pomočjo svojega ljubčka tako, da je zamestila puško, kateri je primestal Anton Kajzer 6 žlic mišnice. Kajzer zaenkrat vsako skrivnovo taji, kar mu pa spričo jasnih dokazov ne bo nič pomagalo. Preiskovalnemu sodniku dr. Berlicu se je poseščilo točno dognati teeno zločinsko zvezo med obema aretirancema in bo nadaljevanje preiskave najbrže prineslo na dan še razne druge podrobnosti o nenadni smrti starega viničarja. Zverinski umor se bo razpravjal pred tukajšnjim velikim senatom še letos.

Iz Celja

Club občinskih odbornikov JNS za Celje okolice je poslal 25. t. m. predsedniku JNS g. Nikoli Uzunoviču v Beogradu naslednjo brzojavko: »Ob priliki prevzema poslov občinske uprave v občini Celju okolič Vas, g. predsednik, najiskreneje pozdravljamo z zagotovilom naše neomajne zvestobe v odločnem delu za prosep naše velike, nepremagljive Jugoslovske nacionalne stranke.«

Dve zanimivi predavanji. Savinjska podružnica TK Skale priredi drevi ob 20. v mali dvorani Celjskega doma skioptično predavanje o Julijskih Alpah. Predaval bo znani alpinist g. dr. Henrik Tuma iz Ljubljane. Na ljudskem vseučilišču pa bo predaval v ponedeljek 30. t. m. ob 20. g. inž. Kukovec, predsednik Ljudske univerze v Mariboru, o duševni kulturi Danske s posebnim ozirom na tamošnje ljudske univerze. Predavanje bodo spremljale mnoge skioptične slike ter predvajanje danskih narodnih pesmi in himen na gramofonskih ploščah.

Smrtna žrtve nesreče. Poročali smo že, da sta se 25letnemu hlapcu Ivanu Mohorku od Sv. Lovrenca pod Prožinom v ponedeljek splašila konja, ki je vozil po cesti. Mohorko je padel pod kolo, ki mu je šlo čez trehuh in ga hudo poškodovalo. Mohorko je v sredo v celjski bolnišnici umrl.

V celjski bolnišnici je umrla 37letna posestnica Marija Rožančeva s Pomikve, v sredo pa 30letna ga. Carmen Novakova, žena uradnika meroizkusnega urada v Celju. V Pečovniku pri Celju je umrl 74letni kočar Martin Košec.

Dve prometni nesreči. V sredo je trčel 23letni delavec Franc Kováč iz Celja v Aleksandrovi cesti s kolesom v neki avtomobil. Kováč si je občutno poškodoval levo nogo. Istega dne zvečer sta se peljala 31letni kovač Ignac Meh in 24letni krojaški pomočnik iz Smartnega ob Paki s motornim kolesom na Rečlico ob Paki. Na cesti na Rečici sta trčila v dvovprezni voz. Udelež je bil tako silen, da sta si oba zlomila desno nogo. Dobil sta tudi poškodbe po vsem telesu. Ponesrečence so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Napad na žensko. V sredo je neki možki na cesti na Sp. Hudinji pri Celju napadel 26letno brezposelno delavko Ano Forštnerjevo s Sp. Hudinje, jo udaril po glavi in jo občutno poškodoval. Forštnerjeva se zdravi v celjski bolnišnici.

Seznam v l. 1932. pridobinili zavezanil oseb v celjski mestni občini je na mestnem načelstvu razpoloženo na javni vpogled. Razprave pred davčnim odborom bodo od 6. do 8. novembra v prostorih davčne uprave v Celju.

Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 zvočna opereta »Sezona v Kairu« in zvočna predgra.

Iz Kranja

Avtobus vozi vsako nedeljo in praznik ob 20.30 v Ljubljano, nazaj pa ob 24. Postajališče nasproti restavracije »Novega sveta«.

Iz Trziča

Avtobus vozi vsako nedeljo in praznik ob 20. iz Trziča v Kranj in Ljubljano, nazaj pa ob 24. Postajališče nasproti restavracije »Novega sveta«.

Iz Novega mesta

Kino »Dom« v Sokolskem domu predvaja danes in jutri v soboto, obakrat ob 20.15 ter v nedeljo ob 15. 18. in 20.15 uri zvočni film »Lepa pustolovščina«. Predgra: Paramoutov zvočni tekni.

Iz Ptujja

Kino bo predvajal v soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Hič polka«. Kot dodatek kulturni film ZKD in Foxov tekni.

Glavnoto zelje se je v sredo prvič pojavilo na trgu pred miniorško cerkvijo, kamor so ga naši Dornavčani pripeljali na vozech. Cena zelju je nasproti lani visoka. Glave se prodajajo po 50 do 60 par (lani po 30 do 40 par).

Iz Hrastnika

Tatvina. V torker ob 15. je šla trgovka ga. Roza Šoperjeva na Brnici pogledat v svojo trgovino. Ko se je vračala v svoje stanovanje v prvo nadstropje, je zagledala na stopnicah mladega moškega, ki ie hval odhajal iz hiše. Gospe se je mladenič videl sumljiv in mu je zastavila pot. Na njeno kricanje sta pohiteli v hišo še dve drugi ženski, ki sa tatiča prijeli. Zlikovec je med tem odvrgl od 470 Din, ki jih je ukradel, le 435 Din in svoje čevlje, ki jih je nosil v rokav. Svoj posel je namreč laže opravil bcs. Odsesel je torker samo 35 Din. V mladem tatiču so spoznali nepridiprava Stanka Z. iz Jurklostra. Dolgoprstnik je izgnil v gozdu.

Gospodarstvo

Znatno povečan izvoz v septembru

Aktivnost v septembru 56 milijonov, v prvih devetih mesecih 212 milijonov

Generalna direkcija carin je pravkar izdala običajno statistiko o zunanji trgovini v septembru, iz katere je razvidno, da se je naš izvoz v tem mesecu znatno dvignil in je prvič letos prekorajl po vrednosti vsote 300 milijonov Din. Vrh tega je bila trgovinska bilanca v tem mesecu precej aktivna, saj je izvoz presegal uvoz za 56 milijonov Din.

V septembru smo izvozili vsega 294.242 ton (lani 204.823 ton) v vrednosti 315,7 milijona Din nasproti 272,8 milijona Din v lanskem septembru. Po količini znaša povečanje izvoza nasproti lanskemu letu 89,419 ton ali 43,7% po vrednosti pa smo letos v septembru izvozili za 42,9 milijona ali 15,7% več nego lani. Ta ugodni rezultat smo dosegli, čeprav nismo mogli (navzlic ugodni letini) izvoziti skoro nobene pšenice, ki je pri nas običajno v jesenskih mesecih najvažnejši izvozni predmet.

Naš uvoz v septembru je bil nekoliko manjši nego v avgustu in tudi manjši nego lani. V septembru smo uvozili 172.29 ton (lani 95.186) v vrednosti 259,3 milijona Din nasproti 298,7 milijona Din v lanskem septembru. Zmanjšanje vrednosti uvoza nasproti lanskemu letu znaša 39,4 milijona Din ali 13,2%.

Ker se je na eni strani izvoz povečal, uvoz pa skrčil, se je trgovinska bilanca precej popravila in je bila v septembru aktivna za 56,4 milijona Din, dočim je bila v istem mesecu pre. leta pasivna za 25,9 milijona Din, v istem mesecu l. 1931. pa za 11,7 milijona Din.

Gibanje naše zunanje trgovine je bilo letos v posameznih mesecih naslednje (v milijonih Din):

mesec	izvoz	uvoz	razlika
januar	232,2	172,2	+ 60,0
februar	224,5	180,0	+ 44,5
marec	253,8	246,9	+ 8,9
april	225,2	208,5	+ 16,7
maj	244,2	237,8	+ 6,4
junij	252,7	250,0	+ 2,7
julij	270,3	236,9	+ 33,4
avgust	267,3	284,2	- 16,9
september	315,7	259,3	+ 56,4

Kakor je iz gornjega pregleda razvidno, je bila naša trgovinska bilanca v prvih treh četrtletjih aktivna za 211,8 milijona Din, dočim je bila za ta čas v prejšnjih letih vedno pasivna (naša trgovinska bilanca se je druga leta šele v zadnjem četrtletju popravila).

Letošnje povečanje našega izvoza se ne kaže toliko v narashi vrednosti kakor v povečani količini. Letos smo v prvih treh četrtletjih izvozili 214.611 vagonov blaga, lani pa je 164.039 vagonov, torej za 50.572 vagonov ali 30,8% več nego lani. Po vrednosti smo letos izvozili za četrtil milijarde dinarjev (za 12,5%) več nego lani.

Naš uvoz pa v prvih 3 četrtletjih ni dosegel lanskega uvoza niti po količini niti po vrednosti. Po količini je zaostajal za 9,4% po vrednosti pa za 2,2%.

Glavni predmeti izvoza in uvoza v septembru so bili: pšenica (3,6 milijona Din), koruza (37,4), sveže sadje (33,1), hmelj (30,7), konoplja (2,8), konji (4,1), goveda (7,1), svinje (18,9), drobnica (4,6), perutnina (6,3), sveže meso (10,4), sveže ribe (1,0), jajca (11,2), perje (2,0), sirove kože (8,7), drva (3,0), gradbeni les (46,2),

Zadruga za smotrno štednjo

Pod tem naslovom in podobnim naslovi je prineslo »Jutro« nekaj zanimivih člankov, v katerih je bilo poudarjeno, da se ne sme vseh takih združb enako tretirati in jim, glede na nezakonito poslovanje nekaterih združb oziroma pomožnih blagajni, odrekat pravico do obstoja in poslovanja. Osobito pozornost sta vzbudila članka v »Jutru« od 10. septembra t. l. V enem izmed teh se zavzema strokovnjak dr. Joža Bohinjec, da bi se dovolilo poslovanje gradbenim hranilnicam in posojilnicam; zahteva celo več, namreč, da bi morali biti ti zavodi deležni državne podpore. Seveda je imel v mislih le take zavode, ki imajo zdravo podlago in pri katerih daje že sestava uprave zadostno poročilo, da se ne bodo zgodile nobene zlorabe.

Kraljeva banska uprava dravske banovine je z naredbama, ki jih je prineslo v izveščku »Jutro« od 22. t. m., predp. sala smernice za poslovanje hranilnih združb, ter društev in pomožnih blagajni. Docela pravilno je, da se zajeti razmetavanje s premoženjem članov in da se izključi vsak loterijski sistem. Potrebno je tudi drž. nadzorstvo in bo vsak zavod, ki ima poštene, namene, imenovanje 1 ali več drž. komisarjev le pozdravljiva. Popolnoma pravilno je tudi, da se prepreči preobčutna obremenitev članstva in da se maksimirajo upravni stroški.

Navzlic temu pa vsebujeta naredbi nekateri trdote, ki lahko ovirajo poslovanje. Tako zahteva naredba, da mora biti obrazec pogodbe o posojilu določen že v pravilnik. Ako se peča zadruga samo z eno vrsto posojil, je to lahko. Drugače pa je pri drugih ali pomožnih blagajnah, ki se pečajo z različni posojili, n. pr. gradbenimi, osebnimi itd. V teh primerih bi moralo pač zadostovati, da so ti obrazci določeni v posameznih poslovnih pogojih, ki se morajo itak enako kakor pravila predložiti banški upravi v odobrenje. Ako tvorijo poslovni pozoji sestaven del pravil, ne bi smelo biti zadržka, da bi ta način določitve obrazca pogodbe ne zadostoval.

Z drugo naredbo je tudi prepovedano objavljati zahvale za izplačana posojila, odnosno zavarovalnine v časopisju. Take zahvale čitamo dnevno, nele od strani zavarovancev pri pomožnih blagajnih, gradbenih posojilnicah in tozadevnih stanovniških organizacijah, temveč tudi od svoicov zavarovancev, ki so bili zavarovani pri obstoječih zavarovalnih družbah ali pa od

oglje (1,0), izdelki iz lesa (2,8), soda (3,7), cement (4,9), avinec (1,1), baker (21,3), rude (12,3).

Glavni predmeti uvoza pa so bili: bombaž (8,7), bomb. predivo (35,1), bomb. tkanine (17,9), volna (3,2), voln. predivo (7,4), voln. tkanine (20,7), svilen predivo (6,5), svil. tkanine (4,1), železo (2,8), žel. pločevina (6,3), cevi (1,6), železniški material (1,6), izdelki iz železa (10,7), nafta (4,1), premog (11,4), sirove kože (3,6), steklo (0,9), stroji in aparati (12,0), elektrotehnični material (6,6), prevozna sredstva (2,6), barve (3,4), oljni plodovi (3,0), riž (1,1), kava (6,1), sol (1,5).

Izvoz lesa

Naš izvoz gradbenega lesa, ki je v avgustu dosegel največjo letošnjo količino 7376 vagonov se je v septembru nekoliko zmanjšal na 5883 vagonov; vendar je bil še vedno za 1027 vagonov večji nego lani v istem mesecu. Po vrednosti se je v primeri z lanskim septembrom dvignil od 35,8 na 46,2 milijona Din.

Drv smo v septembru izvozili 1671 vagonov (lani 1969) v vrednosti 3,0 milijona Din (lani 3,2). Večji je bil izvoz oglja, namreč 210 vagonov (lani 138) odn. 1,0 milij. Din (lani 0,8). Tudi izvoz prago, ki je lani padel na minimum, se je nekoliko dvignil in smo izvozili 14.000 prago (lani 4000) v vrednosti 0,55 milij. Din (0,17). Izvoz izdelkov iz lesa, ki se je v avgustu povzpela na 247 vagonov je bil v septembru manjši in je znašal 184 vagonov (lani 157) odn. 2,77 milij. Din (2,32).

V prvih 3 četrtletjih je naš izvoz lesa dosegel v primeri z izvozom v ustrezojočem razdobju zadnjih let naslednje količine (v vagonih):

mesec	drva	gr. les	izdel.
jan.-sept.	1931	18.395	58.624
jan.-sept.	1932	12.808	41.684
jan.-sept.	1933	10.686	54.335

Izvoz drv je bil letos še nekoliko manjši nego lani, izvoz gradbenega lesa pa se je dvignil za 12.651 vagonov, prav tako izvoz izdelkov iz lesa, ki je celo prekorajl količino iz leta 1931.

Po vrednosti pa se je izvoz lesa gibal takole (v milijonih Din):

mesec	drva	gr. les	izdel.
jan.-sept.	1932	1933	
jan.-sept.	21,4	18,1	
jan.-sept.	309,1	414,1	
jan.-sept.	16,8	12,9	
jan.-sept.	4,3	3,7	
jan.-sept.	18,2	25,8	
jan.-sept.	369,8	474,6	

Letos smo v 9 mesecih izvozili za 475 milijonov Din lesa, to je za 105 milijonov Din ali za 28,4% več nego lani. Povečanje izvozne vrednosti je opaziti predvsem pri gradbenem lesu in pri izdelkih iz lesa.

Izvoz kmetijskih pridelkov

Izvoz pšenice je bil v septembru malenkosten (340 vagonov), zato se pa nadalje ugodno razvijal izvoz koruze. V septembru smo izvozili 5296 vagonov koruze, (lani v septembru 6 vag.), od začetka leta pa je izvoz koruze dosegel že 47.412 vagonov (lani v istem razdobju 5312 vagonov) v vrednosti 340 milijonov Din (lani 46).

Znaten je bil tudi izvoz svežega sadja, ki je znašal v septembru 3414 vagonov (lani v sept. 2847 vagonov) v vrednosti 33,1 milijona Din (lani 41,3). Navzlic povečani količini je bila letos vrednost izvoženega sadja manjša nego lani. Znatno postavko tvori v septembrskem izvozu hmelj, ki smo ga izvozili 39 vagonov v vrednosti 30,7 milijona Din.

Na podlagi navedenih naredb banske uprave, bodo morale obstoječe organizacije preobraziti svoja pravila in poslovne pogoje, ter jih predložiti v odobritev banški upravi. Potrebno pa bi bilo tudi, da se pri tej priliki spreminjajo ali dopolnjuje upravni nadzorstveni odbori z možni, ki so popolnoma neoporečni in uživajo polno zupanje; imeti pa morajo tudi dovolj časa da se poleg državnega komisarja posvetijo upravi organizacije. Gledati bi treba zlasti na to, da ne bodo imeli razni funkcionarji in nastavljenici organizacije previsokih plač, dasi stojimo na stališču, da naj bo pošteno delo dobro plačano.

Za razmah raznih hranilnih organizacij, je pri nas še mnogo hvaležnega polja. Osebito velja to glede gradbenih hranilnic, ki bi morale glede na obstoječe razmere uživati tudi državno podporo. Naj bo dovoljeno pri tej priliki opozoriti na to, da je bil pred kratkim dovoljen v Nemčiji kredit od 100 milijonov mark za gradbene hranilnice, gotovo predvsem v tej nameri, da se zmanjša nezaposlenost. Tudi v drugih državah uživajo gradbene hranilnice javno podporo. Zato posnemajmo te zgleda po svojih skromnih močeh. — Josip Skalar.

Hmelj

+ Zatec, 26. oktobra. Pri mirnem nakupovanju je prišlo danes do znatnih zaključkov po nespremenjenih cenah od 60—68 Din. Največ blaga je bilo kupljenega po 65 Din. Hmeljarji se palozama oddajajo svoji pridelki. Velikih partij dobrega hmelja po teh cenah ni dobiti.

+ Zatec, 26. oktobra. Povečano povpraševanje po srednjem in malo boljšem blagu od 1700 — 2150 Kč za 50 kg.

+ Duba, 26. oktobra. Večina pridelka je prodanega, pri hmeljarjih leži še 20% pridelka.

Borze

Na ljubljanski borzi je danes dolar znova popustil in se je znova precej približal stanju kakor pred štirimi tedni. Deviza Newyork notira sedaj 48,69 Din za dolar (srednji tečaj skupaj s premijo), dočim se je v ponedeljek povzpela na 52,05 Din. Tudi deviza London je popustila. Avstrijski šilling se je v privatnem kliringu trgoval po 8,70 v Zagrebu po 8,66, v Beogradu pa po 8,625 in 8,58). Grški boni so se v Zagrebu in Beogradu trgovali po 40,50.

Na zagrebškem efektm tržišču je vojna škoda za malenkost popustila in se je trgovala za kaso po 246,50. Promet je bil samo še v 8% Blairvemu posojilu po 37,25.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2307,18 — 2319,26, Berlin 1362,91—1373,71, Bruselj 795,74 do 801,68, Curih 1108,35—1113,85, London 182,75—184,35, Newyork 3819,38—3847,64, Pariz 223,79—224,91, Praga 169,84—170,70, Trst 301,35—303,75, Avstrijski šilling se je v privatnem kliringu 8,70 (prejima 28,5%).

Curih, Pariz 20,2075, London 16,34, Newyork 343,50, Bruselj 71,95, Milan 27,23, Madrid 43,15, Amsterdam 208,275, Berlin 123,10, Dunaj 57,25, Stockholm 84,25, Oslo 82,10, København 73, Praga 15,325, Varšava 57,90, Dunaj (Tečaj v priv. kliringu) Beograd 11,60, London 28,75, Milan 47,87, Newyork 602,94, Pariz 36,53, Praga 25,72, Curih 176,78, 100 S v zlatu 128 S pad.

Elekti.

Ljubljana, Vojna škoda 244 — 248, 7% investicijsko 50 — 52, 8% Blair 37 — 38, 7% Blair 34 — 36, 7% Drž. hipotekarna banka 45 den., 4% agrarne 26 — 28, 6% begliške 36 — 38.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 246,50 — 247, za december 246 — 247, 7% investicijsko 50 — 53, 4% agrarne 26,50 do 27, 7% Blair 34 den., 8% Blair 37—37,25, 6% begliške 36,50 — 37,50; bančne vrednote: Narodna banka 3600 den., Priv. agrarna banka 226 — 227; industrijske vrednote: Sečarana Osijek 140 — 165, Trbovlje 90 — 120.

Beograd, Vojna škoda 247, 246 zaklj., za december 247 zaklj., 7% investicijsko 52 zaklj., 4% agrarne 27 zaklj., 6% begliške 37,40 zaklj., 8% Blair 37,75 zaklj., 7% Blair 35 — 35,50, Narodna banka 3640 do 3700, Priv. agrarna banka 228, 227 zaklj., Dunaj, Danav-Sava-Jadran 12,80, Državne železnice 16,10, Trboveljska 11,38.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 26. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 87,25, za maj 90,375, za julij 87,75; koruza: za december 43,50, za maj 45,25, za julij 45,75; riž: za december 62,50, za marec 68,50.

+ Ljubljanska borza (26. t. m.) Tendence za žito mirna. — Nidijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): Pšenica (po mlevski tarifi): baška 79/90 kg 150 — 152,50; baranška, 78/79 kg 147,50 do 150; sremska, 78/79 kg 147,50 — 150; koruza (po navadni tarifi): za oktober 125 — 127,50; moka; baška »0c 250 — 255; banatska 265 — 270.

+ Novosadska blagovna borza (26. t. m.) Tendence nepremenljive. Promet 68 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška, slavonska 101—103; gornjebaška 102 — 104; baška potiska in ladja Tisa 103 — 105; gornjebanatska 100 — 102; sremska 99 — 101; baška ladja Dunav, Bezej 102 — 104; južnabanatska 93 — 95. Ove: baški, sremski, slavonski 51 — 53. Jermen: baški, sremski, 64/65 kg 62 — 64. Koruza: baška, sremska 72 — 74; slavonska 74 — 76; banatska 69 — 71; baška ladja Bezej 71,50 — 73,50; ladja Dunav, Tisa 72 — 74; baška, sremska, nova, sušna, za oktober pariteta Indija 62 — 64; baška, sremska, za december — januar 54 do 56. Moka: baška, banatska »0c in »0gg. 195 — 215; »2c 175 — 195; »5c 165 — 175; »6c 112,50 — 122,50; »7c 82,50 — 92,50; »8c 62,50 — 67,50; sremska, slavonska »0c in »0gg. 185 — 200; »2c 165 — 185; »5c 145 — 165; »6c 107,50 — 117,50; »7c 77,50 do 87,50; »8c 62,50 — 67,50. Otrubi: baški, sremski 48 — 50; banatski 45 — 48. Fižol: baški, sremski beli 130 — 135.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI DRAMA.

Petek, 27. Zaprtlo. Sobota, 28.: Mlinar in njegova hči. Izven. Znižane cene. Nedelja, 29. ob 15.: Mlinar in njegova hči. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Zajec. Izven. Znižane cene.

OPERA.

Petek, 27.: Zaprtlo. Sobota, 28.: Havajska roža. Izven. Nedelja, 29.: Tosca. Gostujeta ga. Zinka Kunčeva in g. Ivan Franzl. Izven.

Puccini: »Tosca«. V izredno priljubljeni operi »Tosca« poje naslovno ulogo Zinka Kunčeva iz Zagreba, v tenorski partiji Cavaradosija pa nastopi prvič na našem odr. Ivan Franzl, pevec izrednih glasovnih kvalit, ki ima brez dvoma pred seboj še lepo bodočnost. Ulogo Cavaradosija obvlada v vsakem pogledu odlično. Barona Scarpia bo pel Robert Primožič. — Na praznik Vseh svetnikov zvečer uprizori opera Wagnerjevega »Parsifala«.

Mariborsko gledališče

Petek 27. Zaprtlo. Sobota, 28.: R. U. R. Premiera. V proslavo češkoslovaškega narodnega praznika. Nedelja, 29. ob 15.: Pastirček Peter in krall Briljantin. Otroška predstava. — Ob 20.: Rože v snegu.

Čapkova drama »R. U. R.« V povojni dramatik e le redko katero delo povzročilo toliko senzacijo in bilo deležno tolikoga zanimanja kot »R. U. R.«, kolektivna drama češkega pisatelja Karla Čapka, ki je izšla tudi v slovenski knjižni izdaji v prevodu prof. Oeipa Šesta. Mariborska premiera te drame bo v soboto, 28. t. m. Obenem bo to slavnostna predstava v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika. Režira režiser J. Kovič, nastopi vse dramski ansambel ter velika komparzerija. Pred premiero svira orkester drž. moškega učiteljskega v Mariboru češko himno.

Sport

Prošnja občinstvu

Nekaj pripomb k nedeljski vevlačni tekmi Primorje: Hajduk

Prejšnje mesece smo mogli na igrišču našega predstavnika v državni ligi prisotovati velikim tekmam, borbam kakršnih v slovenskem nogometu se ni bilo. Zato je razumljivo, da je prihajalo občinstvo na te tekme s preklepevačnim navdušenjem in da je sprejemalo zmage miljenca na način, ki skoraj opravičuje upe v lepš sportno bodočnost naše banovine in Ljubljane kot take.

Zal pa smo morali na zadnjih tekmah ugotoviti tudi pojave, ki jih je treba od vsega začetka globoko obžalovati in skušati tudi v kalli zatrei. Ti pojavi prihajajo na dan predvsem tedaj, kadar domačemu moštvu ne gre vse po določenih načrtih in kadar ima slab dan. Vzemimo konkretno na pr. tekmo s sarajevsko Slavijo, ki jo je ASK Primorje na svojem igrišču izgubilo. Občinstvo je računalo s sigurno zmago. Vsi objektivni znaki so govorili za tako zmago, predvsem dve sijajni zmagi na tujih igriščih, proti Vojvodini v Novem Sadu in proti osješki Slaviji. Ti dve zmagi sta bili prepričevalni. Naši fantje so zaigrali, da so listi pisali (na pr. o tekmi z Vojvodino) v izbranih izrazih.

Prišlo pa je drugače. Sarajevčani so kmalu izenačili in končno so prešli v vodstvo. Občinstvo se je hudovalo. Klicalo je temu igralcu, kasneje drugemu in tako je spravilo iz koncepta vse stebre moštva. Posledica tega je bilo malodušje in moštvo Primorja je izgubilo tekmo le zaradi tega, ker ga je občinstvo deprimiralo. Igralo je mlačno in kakor da je tekma že izgubljena.

To tekmo je Primorje v dobri meri izgubilo zaradi občinstva! Posebno na tribuni ni bilo vse v redu. Tu so se oglašali popolnoma nekvallificirani ljudje z izrazi, ki spadajo vse prej kakor na igrišče ali celo na tribuno. Na naših igriščih morajo zavladati fair razmere. Sedeti in opazovati je lahko, igrati, dati vse iz sebe v borbi z nasprotnikom pa je drugo, mnogo težje!

Zato prosimo sportno občinstvo, naj ohrani na igrišču mirno kri in naj raje uživa lepote igre, kakor pa da se zavesti iz neprimisljenim vzklikom proti enemu ali drugemu moštvu. Navdušenje in zanos sta lepe zadevi, temu nihče ne ugovarja. Toda žalitve na račun sodnika, domačega moštva ali gosta je treba v kalli zatrei, storilce pa odstraniti s tribune, kakor z igrišča.

Vse prijatelje in obiskovalce igrišča ASK Primorja prosimo še enkrat za dostojno vedenje, fair opazovanje in pravilno bodrenje domačega moštva.

Concordia: Ilirija

Državno hazensko prvenstvo

V nedeljo dopoldne bo na igrišču Ilirije prvenstvena tekma med državnim prvakom Concordio in podsaveznim prvakom Ilirijo za državno prvenstvo 1933.

Ilirija je bila letos velik favorit za državnega prvaka. To je dokazala v nedeljski igri v Zagrebu, ko je bila kljub težkemu porazu absolutno enakovredna Concordiji, v obrambni igri pa jo je celo znatno nadkrijevala.

Ilirijanke so šle v nedeljo z neverjetno tremo na igrišče, Concordijašice so to dobro izrabile in so zbežnega protivnika v prvih minutah dobesedno pregazile. V 6. minuti je glasil rezultat že 6:1. Od tega trenutka dalje je bila za famozni Concordijski napadalni trico nepremagljiva ovira. Igra je ostala do konca otvorjena. Dejstvo, da so dosegle Ilirijanke v tej igri s šibkim napadom šest golov, Concordia pa samo deset, od katerih jih gre 6 brez dvoma na račun početne treme Ilirijank, je dovolj jasan dokaz, da je bila igra po nepotrebnem izgubljena. V nedeljo ima Ilirija pri-

like dovolj, da se za ta poraz revanšira. Tekma se vrši ob vsakem vremenu ob 11. dopoldne.

Ob 9.30 se vrši kot predigra pokalna nogometna tekma med dvema ljubljanskima kluboma. Vstopnina na tribuno je Din 8, za stojišča Din 5 in 3.

Nogomet v Kamniku. Nekako poloficelno je v nedeljo SK Kamnik zaključil letošnje nogometno sezono. Odigral je prijateljsko tekmo s simpatično enajstoročico SK Logatca. Logaški sportniki so napravili v Kamnik cel izlet in se pripeljali kar v dveh avtobusih. Na kamniškem nogometnem igrišču se že dolgo ni zbralo toliko publike, ki pa je tudi v vsakem ozru prišla na svoj račun. Igra je bila od začetka do konca prav napeta in lepa. Kamničani so bili nekoliko v premoči, vendar so po uvodnem голу domačinov prišli gostje kmalu do vodstva z 2:1. Proti koncu prvega polčasa so bili Kamničani stalno v napadu in so ga odločili v svojo korist 4:2. V drugem polčasu so domačini zabilili še tri gole, gostje pa enega, tako da je tekma končala z rezultatom 7:3 v korist Kamničanov. Gostje prav gotovo niso zaslužili tako visokega poraza, saj so pokazali prav lepo igro. Najboljši del njihovega moštva je bila obramba, napad pa je igral preveč raztrgan in je imel tudi prece smole pri streljanju. Logatčani so zastrellili tudi eno enajstmetrovko in si zabilili lasten gol. Pri Kamničanih so se to pot odlikovali z lepo skupno igro vsi igralci. Zlasti pa je pohvale vredna napad, ki je s hitrimi akcijami in lepimi kombinacijami neprestano ogrožal nasprotni gol. Po tekmi, so se kamniški in logaški sportniki sestali v skupni družbi in navezali iskrene atike.

Iz odbora za delegiranje sodnikov pri LNP. Delegirajo se za nedeljo, 29. t. m., v Celju: Celje: Ilirija ob 14.30, g. Cimperman; Atletiki: Laško ob 13.30, g. Janežič; v Mariboru: Svoboda: Mura ob 14.30, g. Bergant; v Murski Soboti: Panonija: Gradjanski ob 14.30, g. Bizjak; v Ptujju: Ptuj: Drava ob 14.30, g. Kopic; v Trbovljah: Retje; v Trbovlje ob 14.30, g. Dolinar; v Zagorju: Sloga: Litiija ob 14.30, g. Zupan; v Domžalah: Disk: Sloga ob 14.30, g. Lukežič; v Čakovcu: Čakovački SK: Maribor ob 14.30, g. Deržaj; v Krškem: Krški SK: Sava ob 14.30, g. Pevalsek; stranska sodnika pri ligi tekmi Primorje: Hajduk ob 14.30 gg. Jordan in Vidic. Na znanje se vzame pisмено opravilico gg. Oehsa in Wagnerja, da nista 29. t. m. na razpolago.

Ljubljanski zmsko-sportni podsavez ima drvi ob 19.45 v damski sobi kavarne Emone sejo tehničnega, ob 20.30 seje upravnega odbora. Gg. Predalič, Banovec, Tinta, Vučnik, Seljak, Steiner, Hayne, Roth, Šmuc, Jelenič za tehnični odbor; gg. dr. Kubej, Kopriva, Kafjež, Kuhar, Iskra, Turšek, Domicelj, Marinko za upravni odbor naj pridejo sigurno!

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Na mitingu v nedeljo nastopijo Neli, Lejka, Pukl, Brunett, Dečman, Otahal, Stepišnik, Svetek Rajko, Pletersky, Outrata, Grünfeld Janez, Habič, Starman Dolfe in Lado, Brutan Lado in Josip, Jernič, Stegu Konrad, Senčar, Sporn, Osterman, Malnerič, Majhenič, Jeglič, Skrbinešek, Gregorka, Pribošek, Banko, Zupan, Longika. Podrobnosti na deski v garderobi.

TSK Slovan. Drvi ob 19.30 pri Sokolu članski sestanek prvega in rezervnega moštva zaradi gostovanja na Jesenicah.

Nogometna sekcija SK Celja. Danes ob 20. strogo obezen sestanek prvega moštva v klubovi sobi hotela »Evrope« v Celju. SK Svoboda, Vič. Drvi ob 20. sestanek vseh nogometšev v Delavski zbornici.

P. H.:

Življenje — film

Roman

Pod zvezdnim nebom stoji. Kam? V park zavije, ki se bahavo širi za kazinom. Pomarančno cvetje se skrivnostno svetlika iz višnjeve teme.

Dr. Milkovič seže kvišku in si ulomi cvetočo vejico. Tisoč frankov še ima v žepu. Baš dovolj, da se zložno vrne domov.

Ali — Nižinskaja!

»Vraga!« zakolne sam pri sebi in stopa dalje.

Cudovito tiho je vse na okoli.

Nato zdajci obstane. Ženska postava se vzdigne s klopi ob poti.

Iz sence stopi, počasi, visokostno gre mimo njega. Videti je, da ga ni opazila. Običja ki tiho šumi med hojo.

Rahel, nežen oblak parfuma jo obdaja.

Glavo ima pobešeno. V nočnem mraku plava mimo njega kakor prikazen.

Ko je že daleč in jo je skoraj že pogotilna tema, se Milkovič zave: Kje si že duhal ta vonj? Nekaj posebnega je —

Ali naj se obrne?

A v tem je prišel do klopi. Vsa skrita je v senci pomarančnih vej.

Milkovič sede na konec klopi.

Tako — tu bo poizkusil zbrati svoje misli.

Minuto že sedi. In tedaj se zgodi nekaj presenetljivega!

Mesec se je pokazal izza letečega oblaka in srebrno obsijal

drugi konec klopi. Prizor je čaroben. In Milkovič nehote okrene glavo.

Tudi na onem koncu sedi nekdo. Šele zdaj ga vidi.

Bogme, to je — mesečina je tako jasna, da ni moči dvomiti — to je — tisti, ki je bil prej z Nižinsko v igralnici! Seveda, čeprav sklanja glavo. Milkovič si je dobro zapomnil ta sirovo štrleči podbradek in te široke ličnice.

Zivčna groznica ga izpreleti. Nenavadnost srečanja mu gre do živga.

Natančneje si ogleda postavo.

Sosed se ne gane.

Bleda mesečina postane še ostrejša in še razločnejše zariše tujčovo postavo na koncu klopi. In zdajci vstane Milkovič kakor lutka s svojega sedeža.

Trenutek ali dva omahuje. Nato se zbere in odločno stopi proti neznanцу.

Ta se ne gane.

V pobešeni desnici drži samokres. In ko mu Milkovič vzdigne glavo, vidi, da mora biti ustreljen baš v srce. Na beli večerni srcaji temnjivo krvave lise.

Milkovič se naglo odmakne.

Pred pol ure je videl tega tujca živga. Ta misel ga pretresa.

A pogled na mrtveca ne zbuja v njem groze. Videti je, kakor da bi spal pod temi sladko dehtečimi pomarančevci, sredi samotnega parka, odet z mlačno milino rivijerske noči.

Milkovič odide. Njegovi koraki so nehote tišji in opreznější.

Čim bolj se oddaljuje, tem hitreje stopa.

Že se prikazujejo razsvetljena okna kazina. Od nekod se skozi odprta vrata razlega godba iz plesnega bara. Saksofon veča v ihtenje gosli, in nekdo pravkar poje pripevo:

»When once you give me the heart in a blue night —«

Sladka ameriška plesna melodija!

Milkovič stopi v foyer in se začuti mahoma čudno varnega sredi množice.

Oddahne se. Mrtveca tam zunaj je treba pozabiti! Kaj mu je do neznanca?

Ali — Nižinskaja, ki je šla z njim — prejde?

In zdajci ve: ženska, ki je šla v temi mimo njega — je bila ona!

Njen je bil vonj, ki mu je zaljil nosnice. Prav tisti parfum, ki je takrat zatrepetal v njegovi pisarni, ko je že držal samokres na senu.

Tako mu je, kakor da bi ga nevidna pest zgrabila za grlo.

Na plesišču stopajo elegantne dvojice po ritmu napeva. Goslar igra z drznim zanosom. Jazzbandovec, zamorec, bleja s široko odprtimi rdečimi usti pripev:

»When once you give me the heart —«

Ko se Milkovič ozre, gleda naravnost v sinje, skrivnostne oči Ljudmile Nižinske. Krotka, nekam odrešena črta je v njenem nežnem obrazu.

A videti je, kakor da ga ne bi spoznala. V njenih očeh — ko da ni pogleda.

Milkovič hoče kreniti proti njej. Tedaj se gibko in ljubko obrne v stran in odide skozi dvorano. Milkovič gre od daleč za njo, kakor da bi bil hipnotiziran.

Čez nekaj časa stoji spet v ruletni dvorani. Komaj da je pazil na to, da je že prehodil vrsto manjših dvoran. Samo to prečudno, vitko žensko v srebrni večerni obleki vidi pred seboj. Obleka se kakor živa zarja prilaga ozkoboki postavi, ki plava na vitkih, čudovito skladno stopajočih nogah pred njim skozi vrvenje ljudi.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kame«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokal«, »Stavovanje odda«, »Stroj«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrti in Lesi« ter pod rubrikama »Trgovski potnik« in »Zasluzek«, če se z oglašom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče službo ali službo, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znakah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglašni socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.— Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.— Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, ostrova jih je vpsolati v pisnu obnem z naročilom.

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Zastopstva

Šte dobro uveljavljeno zastopstvo za južno Srbijo. Slovenski in italijanski posredniki na Acoma Company, Ljubljana, pod znakom »Veston in agencie«. 40160-5

Zastopnike

samo oglašje, za obliko pravnih strank sprejmemo. Posredniki na področju »Fiskus« in »Gulju« pod znakom »Fiskus«. 40173-2

Potnika

ki primo tudi za vsake druge tude, sprejemo trgovina moča. Pomudbe na naslov: Agraria, Ljubljana — poštni predal št. 173. 40168-3

Zasluzek

Kdor išče za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor vadi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Pisarniško delo

prepravam v večernih urah — še naje prepisovanje ali kaj silnega na dom. Naslov pustiti v oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Deno na doma«. 40177-3

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (2)

Pletilja

dobro izvajena. Vsi stalno zaposleni. — Naslov pore oglašni oddelku »Jutra«. 40130-2

Službo dobi

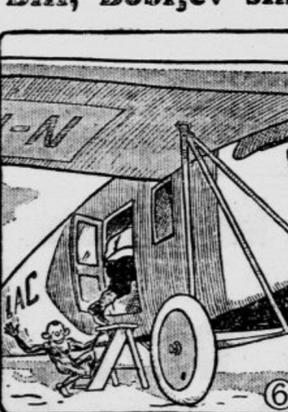
Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (1)

Kuharico

za manjši letoviški hotel sprejemam v decembru. Reflektivna osmo na prvo vrsto moč. Pomudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod znakom »Bošče«. 40174-2

G. Th. Rotman:

Bili, Bobijev sin

Ko je opravil to strašno delo uničenja, jo je doktor zmerjaje odkuril, ne sluteč, da mu teče opica za petami... Čez kake pol ure sta prišla do letala, ki je stalo sredi puščave. Doktor je zlezal vanj. Jaz pa tudi! si je dejal Bili. »Morda pridem tako najhitreje v Evropo. Ej, saj nisem neumen!«

Prodajalko

spesobno in samostojno, z znanjem nemškega jezika, sprejemam takoj v trgovino gramofonov. Pomudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Kavelja potrboha«. 40136-1

Plačilna natakarka

dobrih takoj službo v Bar-Buffaju Košak, Prešernova ulica. 40154-1

Kroj. pomočnika

in pomočnico v izdelavi in demokih plašnih, sprejmemo takoj Waldland, Vidovdanska cesta 1. 40155-1

Trg. uradnika

zmožnega samostojno voditi malho tovarniško podjetje komercialno in tehnično, uveljavljeno pri špekulativni devalvacije banovine. Išče se takojšen nastop. Pomudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Bodoč«. 40159-1

Čevljarški vajenec

priden deček, išče mojstra, kjer bi imel vso okobro. — Javiti takoj na naslov. ki ga pove oglašni oddelku »Jutra«. 30043-44

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Avto

Piat 500 A. štirisedešen, malo rabljen, v popolnoma brezhibnem stanju zelo ugodno naprodaj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40083-10

Prodaj

Oglasi trg. smučaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Bele ploščice

za oblaganje kuhinj, kopalnice in štedilnikov, v prvotni kakovosti se šobe najceneje pri »Mata« ale, trg. št. 1. o. — Tyrševa cesta št. 36. 363-6

Smučar. les 100/35

močan, za 300 parov smučk prodaja Friderik Janiš, Muta ob Dravi. 40174-6

Nekaj pohištva

starega, brez mrčesa, in estarično ogledalo zelo po ceni prodam. Na ogled v Hrenovi ul. št. 6, pritišče. 40097-6

Trgovci

Zivalec iz blaga ima v zalogi trgovina Koler, Stari trg št. 6. 40148-6

Vreče

5000 solnih in 1000 sladkorih prodamo. — Pomudbe na naslov: Agraria, Ljubljana, post. predal 173. 40166-6

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Hranilne knjižice

1-2 eob, v visokem pritoku. I. ali II. nadstropju ščen e 1. februarjem ali prej. Compje porudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod znakom »V sredini mesca«. 40158-31/2

Hranilno knjižico

Kmetiče posejilnice z vlogo 6000 Din prodam ali zamenujam za knjižico Zadrzne gospodarske banke z isto ali tudi večjo vlogo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40161-16

Hranilne vloge

Kmetiče posejilnice kupim Pomudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Gotovina«. 40171-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Petsob. stanovanje

prilicnim, v vili med Divoč in gl. pošto v Ljubljani, solčna in mirna leča, moderen komfort, povsem renovirano oddam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 38812-3

Sobo s kuhinjo

oddam e 1. novembrom stranki brez otrok. Kocjan, Poljanški nasip št. 34. 40142-21

Dvosob. stanovanje

krašno, parketirano, e uporabo kopalnice in prilicnim oddam z decembrom v Sp. Siski, Zelenikarjeva 10. 40181-21

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Pohištvo

iz trdega lesa, skoraj novo, radi odpotovanja po zelo ugodni ceni naprodaj. v Gledalski ulici 12, pritišče. 40157-12

Oblacila

Trg. oglaš po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (18)

Moški zimski plašč

dobro ohranjen, za 130 Din naprodaj. »Jutra« v oglašnem oddelku »Jutra«. 40180-12

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Lokal

na novo preurejen, velikost 6 x 6 m, na Vidovdanski cesti št. 6, 20 miki ceni oddam. — Pošenila daje Reklam Rozman, reklamne podjetje, Miklošičeva c. 10 — telefon št. 2970. 38594-19

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Hlev

3 metre dolg in 2 metra širok, pripraven za majhne živali, ugodno naprodaj. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40177-17

Sadje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (34)

Zimska jabolka

svetlana v zalogih, in sadna drevesa za jesensko saditev, visoko in kmetičevina, dobiti pri Kmetički družbi v Ljubljani, Nov trg št. 3. 39997-34

Stanovanja

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Sobo odda

2 sobi s štedilnikom elektriko itd., oddam za 175 Din v Zgor. Siski št. 221 — Jančigajev pot. 40091-22

Stanovanje

1-2 eob, v visokem pritoku. I. ali II. nadstropju ščen e 1. februarjem ali prej. Compje porudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod znakom »V sredini mesca«. 40158-31/2

Stanovanje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Dvosob. stanovanje

e parketi, elektriko, pred-sobo, ahrambo, uporabo kopalnice in prilicnim oddam v Zg. Siski št. 221. — Jančigajev pot. 40090-21

Petsob. stanovanje

prilicnim, v vili med Divoč in gl. pošto v Ljubljani, solčna in mirna leča, moderen komfort, povsem renovirano oddam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 38812-3

Sobo s kuhinjo

oddam e 1. novembrom stranki brez otrok. Kocjan, Poljanški nasip št. 34. 40142-21

Dvosob. stanovanje

krašno, parketirano, e uporabo kopalnice in prilicnim oddam z decembrom v Sp. Siski, Zelenikarjeva 10. 40181-21

Pisarniško sobo

evant, opremljeno oddam v sredini mesta. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40169-23

Pisarniško sobo

evant, opremljeno oddam v sredini mesta. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40169-23

Pisarniško sobo

evant, opremljeno oddam v sredini mesta. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40169-23

Stanovanje

celo visoko prilicje vile pod Rožnikom, 2 sobi po 30 m², pred-soba, velika kuhinja, sapra veranda, kopalnica, parket, elektrika, pin in telefon, oddam s 1. novembrom. Naslov v ceno pove oglašni oddelku »Jutra«. 40018-21

Sredi mesta

oddam samo solitni osebni opremljeno sobo, sredno in čisto, e posebnim vzhodom e hodnika ter elektr. razsvetljavo. Prečna ulica 8. 40184-23

Solčno sobo

lepo in sredno, v strogem centru mesta oddam stalni in solitni oseb. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40090-23

Opremljeno sobo

e parketom, elektriko in posebnim vzhodom, v centru mesta oddam boljsem gospodu. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 40147-30

Sostanovalko

e hrano ali brez hrane e celiko in lepo sobo k 2 učiteljicnicama. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 40163-22

Opremljeno sobo

e posebnim vzhodom ter 1 e 3 posteljnima oddam za 100, odir. 200 Din blizu tramvajev v Sp. Siski, Cerneva 31/1-4. 40157-23

Lepo sobo

opremljeno, solčno, e uporabno kopalnice oddam sredi mesta. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 40164-23

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Šivalni stroj

v pogreznjiv, salonski, peeni napredaj v Dvorčaku ulici št. 51. livo. 40178-25

Izgubljeno

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (28)

Na potu iz Guštanja

v Dvovgrad sem dne 19 oktobra zjutraj izgubil težko leseno drgvalo (vrinto). Pošten najditelj se naprosi, da jo proti nagradi odda na naslov: Vlado Rutar, Dvovgrad št. 1. 40132-22

V Črni

pri Prevaljah je mlad brezposelni študent dne 21. oktobra 1933 na sejnu izgubil 3 paketa, v katerih je bilo črno blago za celo obleko in 1 blace, ter 1 gotove spodnje hlače. Ker je to stvar dobil po darjenju, se naprosi, poštni najditelj, da pakete proti nagradi odda na naslov: Blizu Dvovgrad 1, odir. Ciril Hras, Poljana pri Prevaljah. 40181-28

Zivali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Dva papagajčka

modre in belomodre barva sta naša v sredi. Pošten najditelj naj javi naslov na Gospodarski cesti št. 9. Hraja ali Maribor, Lepo in poceni, Lev, Ljubzen do otrok, Laetna korist, Lepa druževnost. Mladost, Marljiva 88, Mesto, Nemčija. Na građa. Organizator 88, Potniški arto, Potrebna, Prilicnim, Placem v gotovini takoj, Prijatelj 34, Popolna garancija, Pomet, Portabil, Poinoletna, Pošten, Pridno dekle, Priden zanesljiv, Pravnica, Priden mianidni, Prostost, Redko, Sposoben monter, 40135-27